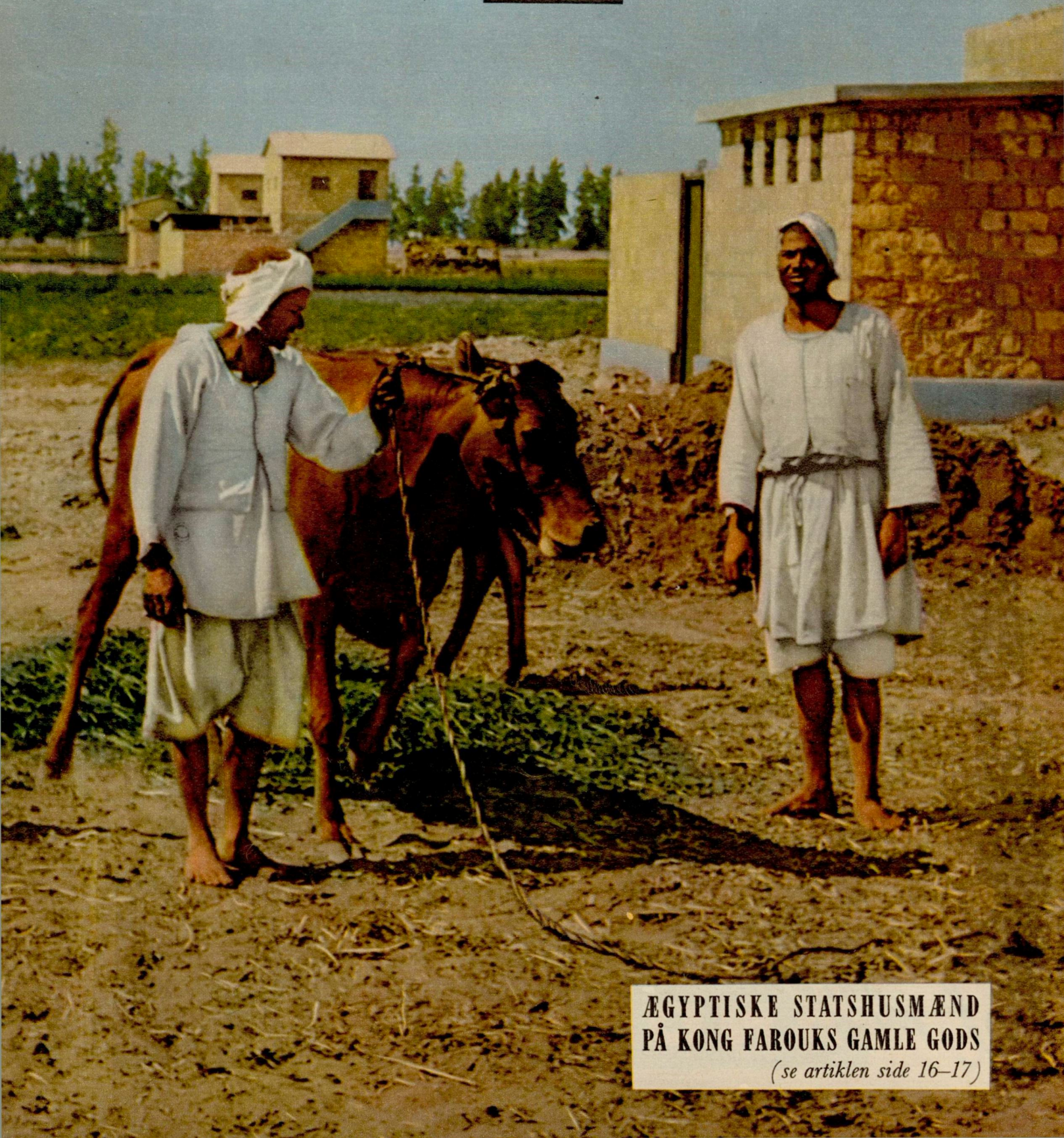

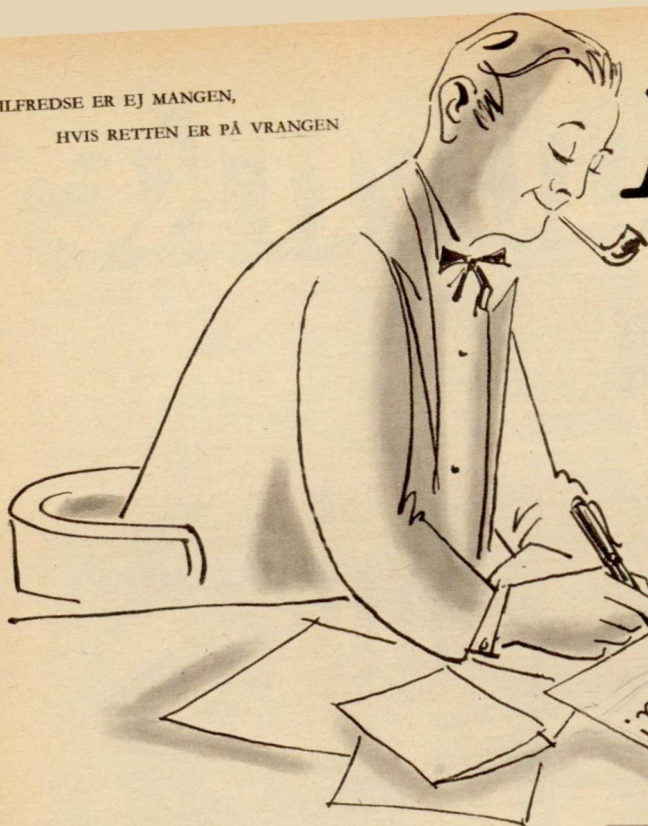
Samvirke

NR. 11. 1958
15. JUNI

**ÆGYPTISKE STATSHUSMÆND
PÅ KONG FAROUKS GAMLE GODS**
(se artiklen side 16–17)

TILFREDSE ER EJ MANGEN,
HVIS RETTEN ER PÅ VRANGEN

Drejer det sig om penge

● **KAN MAN LEJE EN BOKS FOR EN KORTERE TID**, uden at det bliver uforholdsmæssigt dyrt? Vi skal ud at rejse i 3 uger og kunne tænke os at opbevare vort sølv og andre værdier i en boks.

FERIANTEN.

♣ Andelsbanken har bokse af flere forskellige størrelser til udlejning for ét år ad gangen. Det er slet ikke dyrt at leje en boks; men i Deres tilfælde vil vi imidlertid anbefale, at De lægger Deres værdier – i forseglet eller aflåst stand – ind hos os i *opbevaringsdepot*, for hvilket De betaler et beskedent beløb – og kun for den tid, deponeringen varer. Denne opbevaringsmåde er i særdeleshed praktisk, hvis Deres værdier er pakket i en kuffert eller i øvrigt fylder en del.

● **ER DET IKKE URETFÆRDIGT**, at nogle skatteydere får præmie i form af skattnedsættelser, bare fordi de har råd til at spare op? Det er jo os andre, som kommer til at betale.
SKATTEBORGER.

♣ Ifølge loven om præmieopsparing – der i år sikkert er fornyet for sidste gang – vil den, der af årets indtægt opsparer fra 200 til 2000 kroner på en *præmieindskudskonto* og lader beløbet stå fast i 3 år, få en præmie af staten på 15 % af det opsparede beløb. Præmien (fra 30 til 300 kr.) trækkes fra på skattebilletten (dog uden at formindske det fradragsberettigede skattebeløb det følgende år). Hvis dertil lægges bankens renter efter den nugældende rentesats, 5 % p.a., kommer man til en samlet forrentning af de opsparede penge på 10 % om året.

Vi skal prøve at forklare, hvorfor vi mener, at denne ordning ikke er – som De siger – uretfærdig.

Renten og præmien er den pris, som henholdsvis pengeinstitutterne og staten må betale for at formå borgerne til at spare op i stedet for at bruge pengene. Såvel det private erhvervsliv som det offentlige – de statslige og kommunale institutioner – kræver vældige tilførsler af kapital, hvoraf en meget stor del kommer fra opsparingen i bankerne. Det er imidlertid kun en brøkdel af *statens* behov for kapital, som bankerne med den nuværende opsparings størrelse er i stand til at finansiere gennem udlån af de opsparede midler. Resten må den skaffe sig ad anden vej, bl. a. ved udskrivning af skatter. Derfor gælder også til en vis grad reglen: Jo mindre opsparing, desto større skatter.

Både samfundet som helhed og den enkelte borger nyder altså godt af en stor opsparing og står sig ved at betale prisen for denne.

Man må heller ikke glemme, at præmieringen begynder ved en så forholdsvis beskedne opsparing som 200 kr. For så vidt yder ordningen retfærdighed over for de små indtægter, hvilket nok vanskeligere kan påstås med hensyn til de store indtægter, idet borgere med en skattepligtig indkomst på over 25.000 kr. er udelukket fra at opnå præmie.

Lovens betydning understreges ved undersøgelser, som synes at vise, at der i vid udstrækning er foretaget opsparing udelukkende som følge af den stimulans, der ligger i præmien.

tal med

ANDELSBANKEN

Landet rundt

RUSLAND SOLGT. Ved Oldrup i nærheden af Horsens er solgt en gård, der gennem mange generationer har heddet „Rusland“. En tidligere ejer ved navn Rasmus var så glad for at gå på kro, at han fik tilnavnet Ras-Rus, og gården døbt da Rus-Land. Da han måtte sælge jord fra til to gårde for at få penge til brændevin, kaldte man den frasolgte jord „Frankrig“ og „Tyskland“ – og det hedder gårdene den dag i dag!

NYT OG GAMMELT VRAG. For 70 år siden strandede et norsk skib „Najaden“ på yderste revle udfør Lønstrup i Vendsyssel. Her lå det, indtil det for et årstid siden en stormfuld nat pludselig rev sig løs og drev ind på havstokken, hvor det sank i den kvikagtige blanding af sand og vand. Her har det nu fået selskab af et nyt vrak – en paravane, der har revet sig løs fra en engelsk ministryger og er drevet i land.

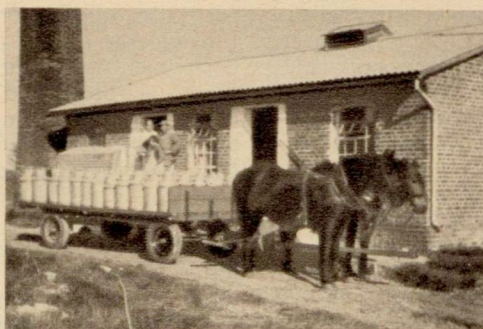

ATOMGØDNING. Iført blyforklæde, handsker med blyindlæg og radioaktiv-sikret tøj og støvler har nogle medarbejdere på Askov forsøgsstation spredt radioaktivt kunstgødning for blandt andet at undersøge, hvor stor en del af gødningen planter udnytter.

VALGTE FDB-MØBLER. – Fornylig vandt pensioneret overpostbud Lorentzen og hustru, København, i en ugebladskonkurrence et dejligt hus på Korsagerallé 67 i Brønshøj. Og med huset fulgte en komplet møblering. Da han og hans hustru nu fik lejlighed til efter eget valg at indrette deres nye hus, faldt valget på FDB-møbler. Her gratuleres det heldige ægtepar af forretningsfører Holger Jensen, FDBs møbelafdeling.

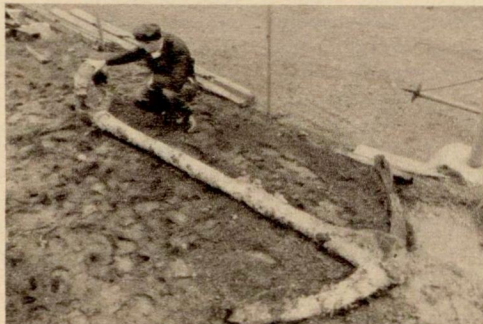

FYNSK FORAR. Foråret har gjort fynboerne kåde. I Stige dukkede således en elefant op, skabt af lutter hyacinter af en af byens gartnere (øverst). Og ved et ridestævne i Odense demonstrerede fire gamle ryttere (nederst) deres færdighed til hest. Den ældste var 87 år og den yngste 74. Bagved ses en 12-årig pige, der viste, at sporten også er for de unge.

MEJERI PÅ MUSEUM. Den 70 år gamle mejeribygnings på Vadehavs-øen Manø skal til sommer flyttes til frilandsmuseet på Hjerl hede.

FRA SVENSKEKRIGENE. Under fiskeri i Storebælt har en stenfisker fundet dette tre meter lange anker, der ses herunder. Det er fra tiden omkring Svenskekrigene.

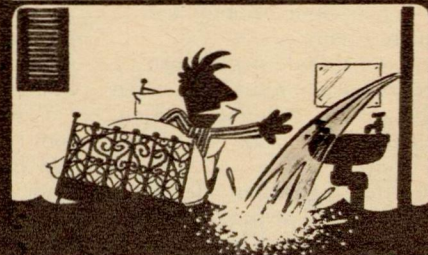
» FERIAEGLÆDER «

BRAND

TYVERI

VANDSKADE

FAMILIEANSVAR

Med en HUSSTANDSFORSIKRING i Mejeriernes og Landbrugets Ulykkesforsikring er familien dækket – også i ferien.

Bønder og arbejdere i samarbejde

DE 3 års arbejdsfred, vi nu kan regne med, gør det naturligt, at arbejdsmarkedets parter søger kontakt med hinanden om produktionen, sagde De samvirkende Fagforbunds formand Eiler Jensen ved maj-demonstrationen i fælledparken. Vi må i fællesskab drøfte, hvor og hvordan vi kan få sat mere i gang...

Senere i sin tale pegede han på fagbevægelsens resultater siden krigen, bl. a. feriegodtgørelsen, sygelønsordningen og andre sociale goder.

Derefter sagde han: Jeg tror, tiden er inde til at prøve nye metoder – og blandt disse fremhævede han betydningen af nye kooperative fremstød ikke blot til gavn for arbejderne, men som en fælles interesse for arbejdere og bønder, ja for hele befolkningen.

BAG dette ligger noget mere end et almindeligt stemningsudbrud, inspireret af en gavmild forårssol på en særlig vellykket majdag. Hvad Eiler Jensen her sagde, ligger på linie med udtalelser, han har fremsat gennem de sidste par år om en udbygning af kooperationen, så den kan påtage sig større opgaver. Forslaget i fjor til arbejderne om at overlade en femøre af dyrtidstillægget til støtte for finansiering af ny kooperativ virksomhed var et led heri.

Eiler Jensen gav sin kampagne særlig eftertryk ved at vælge en så celeber lejlighed som 1. maj-dagen i Fælledparken til at indskærpe kooperationsens betydning overfor den tusindtallige arbejder-skare – og han gik et skridt videre end tidligere, da han gjorde sig til talsmand for et samarbejde med andre befolkningsgrupper herom, og specielt nævnte landmændene.

Dette er bemærkelsesværdigt, fordi der næppe tidligere er fremsat invitationer af den art fra fremstående fagforeningspolitike-

res side – snarere har man holdt sig bøndernes organisationer tre skridt fra livet.

DERIMOD har socialdemokratiske politikere ofte været inde på tanken om et andelssamarbejde mellem bønder og arbejdere. Formanden for Arbejderbevægelsens Erhvervsråd, Fr. Dalgaard, har igennem mange år udfoldet energiske bestræbelser for at vise paralleller i de to parter udvikling. Så sent som i en radiotale i fjor påpegede han lighedspunkterne i deres op-rindelse og selvhævdelseskamp, begge kæmpede sig hver for sig ud af nød og fortryk ved sammenhold, og langt op i tiden har der kunnet påvises følger af tidligere venskabelig kontakt dem imellem. Hvor mange tænker f. eks. over, at københavnske ferieboers landophold direkte er inspireret af landboernes støtte til de lockoutede arbejdere omkring århundredskiftet.

I sin radiotale nævnte Fr. Dalgaard adskillige eksempler på fremstående socialdemokratiske politikeres meget positive indstilling overfor landbrugets andelsforetagender. Velkendt er f. eks. Borghjergs begejstrede appel ved et foredrag i Holbæk omkring 1890, hvor han talte om „de forenede brugsforeninger og andelsforeninger i Danmark“, der for ham var løsningen på store økonomiske problemer. Måske mere hjerteligt og begejstret end egentlig velbetænkt, eftersom bemærkningerne faldt på et tidspunkt, da arbejderne af den tids dogmatiske teoretikere blev indskærpet modstand mod brugsforeningerne, fordi man hyldede den tyske økonom Lasalles „jernhårde lønning-lov“ og dens påstand om, at enhver økonomisk fordel, som arbejderne erhvervede sig, f. eks. ved medlemskab i brugsforeninger, ville blive benyttet til at

trykke lønningerne længere ned mod sultegrænsen – en profeti, som tilstrækkeligt har afsløret sin uholdbarhed.

AT der imidlertid også fra brugsforeningernes side var hjertelag for et samarbejde med arbejderne viser et indlæg, som FDBs stifter Severin Jørgensen sendte Social-Demokraten og i hvilket han gik hårdt i rette med partiets afvisende holdning.

„Hvilke virksomme midler gives der vel til at fremme disse formål (forbedringen af arbejderbefolkningens kår) end kooperative sammenslutninger?“ skriver han. „Jeg underkender på ingen måde de goder, der er opnået for arbejderne gennem fagforeningerne og det politiske arbejde, men det er kun en side af sagen, og for mig står det, at de kooperative foretagender absolut burde sættes i forgrunden, thi en fugl i hånden er bedre end ti på taget.“ (Er det ikke noget lignende Eiler Jensen siger i dag, blot med andre ord og i en anden historisk placering?)

Senere, da Socialdemokratiet på dets berømte kongres i 1908 havde skiftet signaler og derefter gik ind for andelsbevægelsens sag, blev Stauning ved en lejlighed spurgt, om arbejderne ville oprette fabrikker, hvortil han svarede bekræftende og tilføjede: „Det er jo heller ikke udelukket, at der kan komme et samarbejde i gang med landboernes andelsvirksomheder. Det kan jo godt tænkes, at det kan være en fordel for begge parter at købe ind sammen. Ligeledes er det muligt, at vi kan aftage varer fra nogle af deres virksomheder, og de på den anden side fra nogle af vore.“

Andelsbladet kommenterer dette med håbet om, at det må „lykkes arbejderne at se deres plan vokse, blomstre og bære frugt“.

MED disse og lignende eksempler og paralleller bestræber Fr. Dalgaard sig i sit foredrag for at påvise det nære slægtskab mellem landmænd og arbejdere, når det drejer sig om et så betydningsfuldt kontaktområde som andelsbevægelsen. Bortset fra de anfægtelser, Lasalle forvoldte omkring århundredskiftet, og som ikke var begrundet i nogen forkastelse af andelsideen, men i frygten for noget helt andet, findes der ingen principielle uoverensstemmelser angående denne sag. Begge parter anerkender i dag – uden politiske bagtanker – andelsbevægelsen for dens egen skyld, som en værdi i sig selv. Det foreligger der mange eksempler på.

Hvis nogen vil rejse spørgsmålet, om landmænd og arbejdere kan samarbejde, er det allerede besvaret med henvisningen til de store resultater, som er opnået i samarbejdet mellem by- og landbrugsforeninger om FDB – et samarbejde som ikke begrænser sig til, hvad begge parter straks på stedet kan have fordel af, men ofte har langt videre sigte, som f. eks. når bybrugsforeningerne går ind for at stille store midler til rådighed for Landbrugets Maskinindkøb, og omvendt når landbrugsforeninger er med til at stille garanti for oprettelse af nye brugsforeninger eller filialer i byernes forstæder.

HVAD er så grunden til, at der stort set ikke findes noget praktisk-økonomisk andelssamarbejde udenfor FDB? Det kan ikke henføres til en principiel uoverensstemmelse (der altså ikke eksisterer) heller ikke til nogen uvilje mod at gå i spænd sammen, for kendsgerningerne viser, at det lader sig godt nok praktisere, men må skyldes den slags uforklarlige undladelsessynder, som alt samfundsliv bærer præg af, og som ikke logisk kan begrundes. Alle den sidste tids vrangtne ord om hjemmemarkedspriserne på landbrugets produkter kunne måske have været sparet, hvis de to parter i tide havde sat sig ned for at hjælpe hinanden med at finde ud af, hvorfor man i byerne betaler for meget og på landet får for lidt for de varer, man begge steder, hver på sin måde, er afhængige af. I andelsbevægelsen har de et fælles ståsted for bestræbelserne for at forenkle omsætningen, så den ikke bebyrdes med

unødvendige omkostninger til skade for landbrugets afsætningskapacitet og til skade for arbejdernes realløn. Hvorfor bliver det så ikke udnyttet?

I byggeriet har man en tilsvarende mulighed – med omvendt fortegn. Forsikringsbranchen er også moden for en fælles indsats, og den forædlingsindustri til oparbejdning af landbrugets produkter, som der tales så meget om i denne krisetid, vil sikkert kunne appellere lige meget til landbrugerens og arbejderens andelssind.

DER er opgaver nok, hvis der bare var vilje til at løse dem. Kan Eiler Jensens ord bryde isen, vil det være kærkomment. Hans opfordring er et skridt ud af fagforenings-cirklen: anvisning af andre veje til levestandardforbedringer end lønskruen. Set fra et landbo-synspunkt er det jo netop, hvad man ønsker sig skal ske. Kan man fra landbrugets side føre ham ind på dette spor, blot ved at tage ham på ordet – hvorfor så ikke gøre det?

*
*
*
*
*
*
*
*
*
*
*
*
*
*
*
*
*
*
*
*
*

Tusindvis af nye rejsebureauer

MOD indsendelse af en krone i frimærker kan enhver købmænd nu forvandle sin butik til et rejsebureau. Købmændenes egen organisation leverer materialet til forvandringsnummeret, og det, som Dansk Handelsblad kalder „den frie købmænds rejser“, skal vel opfattes som et slags „modtræk“ mod brugsforeningernes indsats på rejseområdet.

Købmændene blev slået med flere hestelængder, idet Hovedstadens Brugsforening allerede i februar åbnede rejsebureauet Comus, og forspringet frem for købmændene blev endnu tyde-

ligere, da Irmabutikkerne kom i hælene på HB med deres rejsebureau. En alvorlig købmændsindsats var nødvendig. Deter den, der koster en krone i frimærker.

Pengene er givet godt ud, for købmændene får fem procent i provision for hver rejse, der sælges. Og brugsforeningerne, der vækkede de slumrende kræfter i købmændene med oprettelsen af et enkelt rejsebureau, kan nu se svaret: tusinder af nye rejsebureauer landet over. Ingen skulle finde det overraskende, at en købmænd sælger rejser, for, skriver Dansk Handelsblad, de gamle grænser for, hvad der sæl-

ges i en købmændsbutik, eksisterer ikke mere.

Fem københavnske rejsebureauer, der vel føler sig klemte i konkurrencen fra de nye rejsebureauer og fra statsbanernes virksomhed på samme område, er købmændenes „grossister i rejser“. De fem procent, grossisterne yder i provision, er forresten så godt som alt, hvad de selv opnår i provision på den togbillet, der er en del af en rejses pris.

Et helt net med mange tusinde agenter, de fleste uden rigtig viden om den vare, de sælger, kan blive en bekostelig affære. Øgede omkostninger til salg og reklame (der er store nok i forvejen), kan kun lægges eet sted: på forbrugerne. I fremhævelsen af hensynet til forbrugeren har vi den egentlige forskel på købmændenes tusinder af „rejsebureauer“ og brugsforeningernes. Og alt må være sagt om det vældige nye rejse-salgssnet med understregningen af denne grundlæggende forskel.

* * * * *

For dyre gaver for modtageren

*

Hvis De tilbød folk en håndfuld kronestykker, og 2 ud af hver 3 sagde bestemt nej tak eller var i vildrede, ville De sikkert ikke være i tvivl om årsagen: at de pågældende menneskers regnede med en eller anden slags lusk i foretagendet.

Et tilsvarende ræsonnement må det vist være tilladeligt at anlægge overfor resultatet af en nylig foretaget Gallup-undersøgelse. Instituttet spurgte ved denne lejlighed sine ofre, om de var tilhængere eller modstandere af, at firmaer udsender værdikuponer. Det fremgik ikke af spørgsmålet, men er jo ellers klart nok, at det var *sæbekrigen* og alle dens udskjelser, man ville have folk til at akceptere. Resultatet blev 35 pct. tilhængere og 37 pct. modstandere, mens 28 intet standpunkt havde.

Jævn fornuft må uvilkårligt fortolke disse tal således, at så er der altså 65 af 100 adspurgte, som *ikke* har kunnet fordøje sæbebranchens og reklamefolkens forsvar

for kupon-krigen. Hvis man nemlig følte sig overbevist om, at firmaerne Persil og Sunlight af helt ufattelig godhed og omsorg for den danske husmor forærede disse værdikuponer væk uden bagtanke, ja, at det endelige resultat endog skulle blive billigere priser, ville der ikke være nogen grund for de 65 til overhovedet at betænke sig på at tage mod gaven.

AT langt de fleste altså nægter at hoppe på denne limpind er let forståeligt al den stund, man ikke har mærket noget som helst til sæbekrigens billiggørende virkning. Ingen af de deltagende fabrikker har sat priserne ned. Tværtimod forholder det sig – påpegede fhv. handelsminister Lis Groes fornylig – således, at den ene af de kæmpende koncerner for et lille årstid siden satte sin pris i vejret med 20 pct.

Hvor stor en del af sæbekrigens omkostninger, man således forlods har pålignet husmoderen, la-

der sig jo ikke beregne af udenforstående. Det givne turde imidlertid være, at resten nok skal blive inddrevet senere hen. Hos forbrugeren naturligvis. Hvem ellers?

At et meget stort antal forbrugere har indset det urimelige i denne mærkelige sammenblanding af konkurrence, fordyrelse og bestikkelse, kom da også klart til udtryk, da HB for nogen tid siden foretog det modtræk at indløse en af de udsendte kuponer med et helt andet vaskemiddel, nemlig FDBs Blenda. Ikke blot meldte der sig 25–30,000 husmødre, som foretrak at købe Blenda fremfor det vaskemiddel, kuponen lød på, men HB modtog også en mængde sympatitilkendigelser fra jævne forbrugere, som udtrykte håbet om, at konkurrencen atter ville blive koncentreret om pris og kvalitet i stedet for at dreje sig om „gaveuddelinger“ og bortlodninger.

EFTERHÅNDEN som folk bliver mere og mere irriteret, søger sæbekoncernernes talsmænd forståeligt nok længere og længere bort fra kendsgerningerne, når de skal argumentere for retten til at føre denne krig på forbrugernes bekostning. Det værste, vi har set i den retning, er dog en artikel i Berlingske Aftenavis. Den går så vidt i sin barokke argumentation, at den sammenstiller sæbekrigens uddeling af værdikuponer med brugsforeningernes dividende-udbetaling og hævder, at „hele brugsforeningsbevægelsen er i vir-

keligheden bygget op på et rabatmærkesystem“.

Overfor en sådan tåbelighed må det åbenbart siges endnu en gang: Brugsforeningernes dividende er en tilbagebetaling af det overskud, virksomhedens drift har givet. Det er hverken en „gave“ eller en reklameomkostning, som forud eller bagud indkalkuleres i priserne. Som et andelsforetagende er opbygget, må dets medlemmer naturnødvendigt være modstandere af alle uproduktive omkostninger, thi de er både dets ejere og dets kunder, og der foreligger ingen muligheder for at skjule, at det er dem selv, der må betale ethvert spild – også reklamemæssige vildskud.

MAN skal have meget sæbeskum i både øjne og ører, hvis man ikke kan fatte, at sæbefabrikanten med sine værdikuponer befinder sig i en ganske anden situation. Han kan nemlig være ligeglad med omkostningernes størrelse og karakter, fordi de til syvende og sidst betales af forbrugeren. Vel at mærke, hvis spekuleringen bag sæbekrigen slår til. Der er jo heldigvis stadig den mulighed, at forbrugernes reaktion en dag betager både sæbefabrikanter og andre lyst til fortsatte eksperimenter i denne genre. Visse tegn kunne iøvrigt tyde på, at dette tidspunkt er ved at nærme sig. Når de en dag bliver kede af legen, vil selv Gallup næppe kunne konstatere andet hos forbrugerne end tilfredshed.

EN PATIENT

HUN FÅR MERE OG MERE TRAVLT

SÅ mange sygeplejersker, som De ser på disse to sider, er med til at passe og behandle en enkelt patient – selv om det eventuelt „kun“ er et brækket ben eller noget lige så ordinært, der bringer ham eller hende på hospitalet. Just disse unge damer vil De ganske vist kun kunne „falde i hænderne på“, hvis De indlægges på Frederiksberg Hospital, men den stab af sygeplejersker, der træder i virksomhed omkring Deres sygeseng er af nogenlunde samme størrelse på alle almindelige hospitaler.

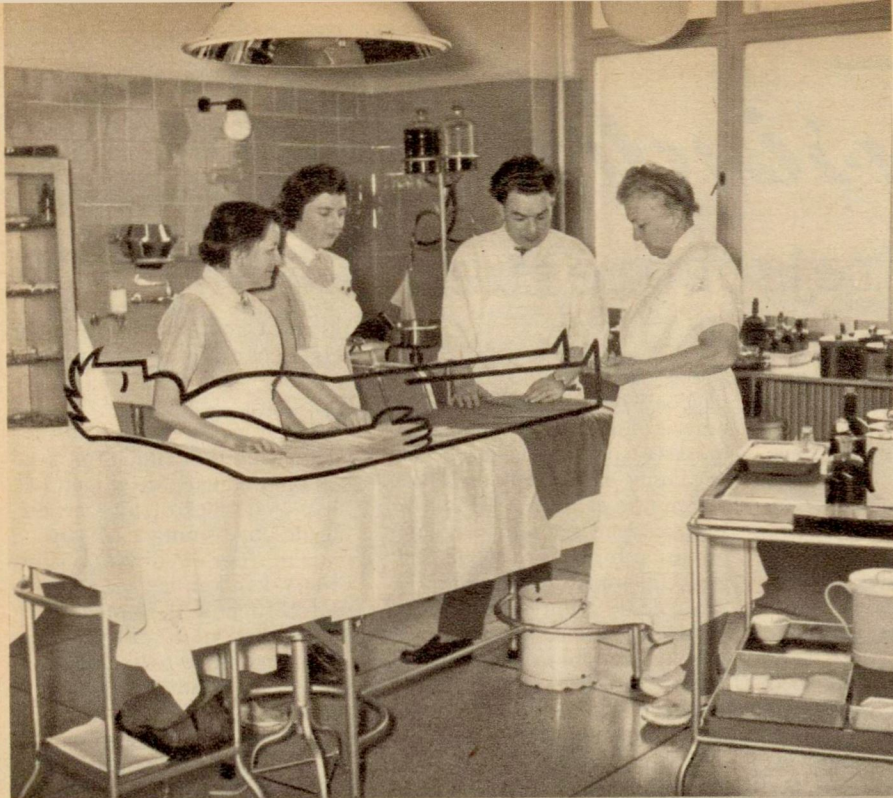
På et moderne sygehus er der lige så mange funktionærer som patienter, og halvdelen af det store personale er sygeplejersker eller sygeplejeelever. Altså én for hver to patienter.

Alligevel får sygeplejersken mere og mere travlt. For nogle år siden kunne nattevagten på en afdeling nok få tid til at læse eller strikke en del i nattens løb, selv om hun passede sin tjeneste upåklageligt. Nu ses bøger og strikketøj næsten ikke mere, siger sygeplejerskerne. Der er simpelthen for travlt.

Til en afdeling med 25–30 patienter hører på Frederiksberg Hospital ca. 10 sygeplejersker og elever. Men man regner også med, at den tid, der går med direkte personlig pasning af en gennemsnitspatient – sengeredning, servering af mad, kontrol af puls, indsprøjtninger o. s. v. – udgør ca. 3 timer pr. dag.

Den, der først og fremmest mærker det forøgede pres, er afdelingssygeplejersken (på nogle hospitaler, deriblandt Frederiksberg Hospital kaldes hun oversygeplejerske). Det er hende, der skal sørge for, at lægens ordrer bliver udført, hende, der har ansvaret for elevernes praktiske uddannelse og hende, der skal sørge for, at den udskrevne patient får de nødvendige formaninger med på vejen. Ellers prøver hjertepatienten straks efter udskrivningen at løbe en sporvogn op – og siger bebrejdende til sygeplejersken, når han atter ligger i hospitalssengen: Jamen, det sagde De jo ikke noget om, at jeg ikke måtte ...

Den gode sygeplejerske må nemlig altid regne med, at mennesker bliver som børn igen, når de kommer på hospitalet. Det bliver sygeplejersker også, når de indlægges, indrømmer de selv.

Hr. Middelmand er kommet til skade eller blevet ramt af et akut sygdomstilfælde. Derfor går hans vej over skadestuen, og allerede her sætter han de første 2–3 sygeplejersker i virksomhed.

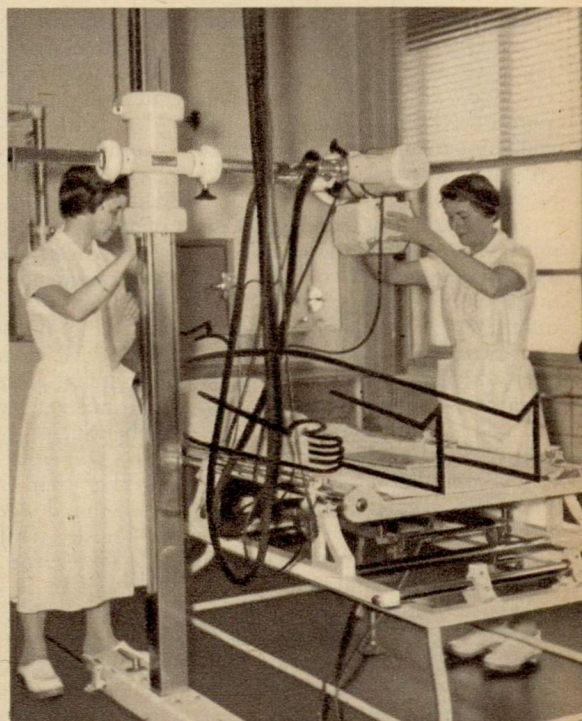
BLANDT årets store internationale kongresser i Danmark er en nordisk sygeplejerskekongres, som finder sted i København i begyndelsen af juli, og til hvilken man ventur ca. 3000 skandinaviske sygeplejersker.

De markerer selv, at de ikke vil begrænse kongressens drøftelser til snævre standsproblemer. „Et sundere samfund“ bedder kongressens motto, og det er jo også indlysende, at det er et fag, som mere end de fleste kommer os alle ved. I løbet af et år bliver over en halv million patienter indlagt på danske hospitaler – mere end dobbelt så mange som for 25 år siden. Sagt med andre ord må et menneske med gennemsnitsbælt og gennemsnitsbelbred belave sig på et hospitalsophold hvert niende år, og sygehusets ansigt overfor patienten er vel – med al respekt for lægestaben – først og fremmest sygeplejerskekorpset.

Men hvad ved De egentlig om sygeplejerskens fag, uddannelse og arbejdsvilkår? Teksten på disse to sider fortæller Dem en smule derom – samtidig med, at fotografen følger hr. Middelmand en tur på hospitalet med det specielle formål at illustrere sygeplejerskens indsats.

9 sygeplejersker og elever omkring sengen vil en patient næppe opleve. Men det er så nogenlunde det antal, som – skiftende i døgnet løb – vil passe og pleje ham på selve sengeafdelingen.

På røntgenafdelingen – som flere og flere patienter passerer – står endnu to sygeplejersker parat til at tage sig af patienten.

22 SYGEPLEJERSKER

HUN SKAL VIDE MERE OG MERE

NÅR en sygeplejeelev opgiver uddannelsen, fordi det alligevel var noget andet, end hun havde tænkt sig – hvilket sker – er det oftere, fordi hun bliver ganske overvældet af den mængde teori, der skal læres, end fordi hun er mødt med helt vilde, romantiske forestillinger om sygeplejerskens liv.

Kravene om teoretisk uddannelse bliver stadig større. Hidtil har eleverne skullet læse sig til disse kundskaber ved siden af, at de deltog i det praktiske arbejde på sygehuset. En ny uddannelsesordning, som netop er trådt i kraft, gennemfører imidlertid den lille revolution, at sygeplejeeleven får to perioder på hver to måneder, hvor hun udelukkende skal læse teori.

Efter denne ordning vil sygeplejerskeuddannelsen vare 3 år plus en forskole på 3 måneder plus et forkursus på 2 måneder (foruddannelsen kan dog ske på de særlige sygepleje-højskoler) – og så skal eleven endda ved starten have kundskaber i dansk, regning, kemi og fysik, der svarer til mellemkoleeksamen, foruden at hun skal have været et år i huset.

Den gerning, hun går ind til, er som fag betragtet meget yngre, end de fleste tror. Den organiserede sygeplejerskeuddannelse har næppe 60 år bag sig her i landet. Da en af standens pionerer, *Henny Schultz*, omkring 1880 ansattes som plejemor ved Køben-

havns Kommunehospitals kirurgiske afdeling, var hendes bedste hjælp en oppegående patient, som havde været indlagt så længe, at han på en prik vidste, hvordan overlægen ville have det.

Desværre strandede samarbejdet ret hurtigt på, at den nyudnævnte plejemor ikke ville følge sin læremester i det synspunkt, at overlægens ordinationer var ment som en slags menneskeplageri, man burde søge at imødegå, når han ikke så det.

Siden da har disciplinen haft en meget fremtrædende plads i sygeplejerskens verden. *En sygeplejerske må være villig til en absolut, hurtig og villig lydighed*, står der i standardlærebogen for sygeplejeelever, og det minder jo i forbavsende grad om ordvalget i Lærebog for Hærens Menige.

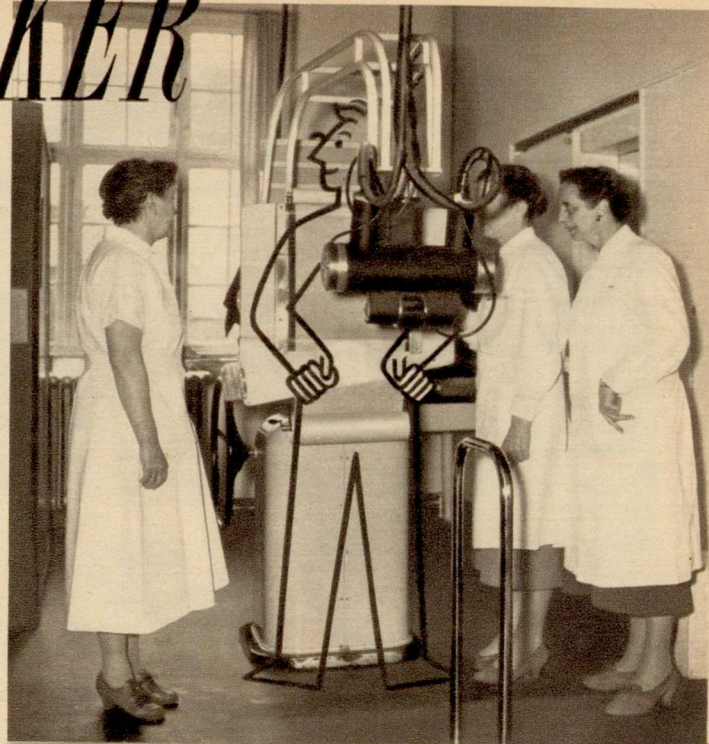
Også på sygehuse mildnes sæder og skikke dog. Nu kan man endog (på nogle sygehuse) gifte sig, mens man er sygeplejeelev, hvorimod det for ikke så mange år siden var et uomgængeligt krav også til en uddannet sygeplejerske, at hun måtte vælge mellem sit arbejde og ægteskab. På Frederiksberg Hospital er ægteskabsforbudet nu begrænset til 1. og 2. års elever. Motiveringen for, at man her fastholder forbudet er ikke at søge i en eller anden dunkel, moralsk betragtning. Man mener blot, at uddannelsen i de to første år er så krævende, at en

ung kvinde ikke kan passe både den og et hjem tilfredsstillende.

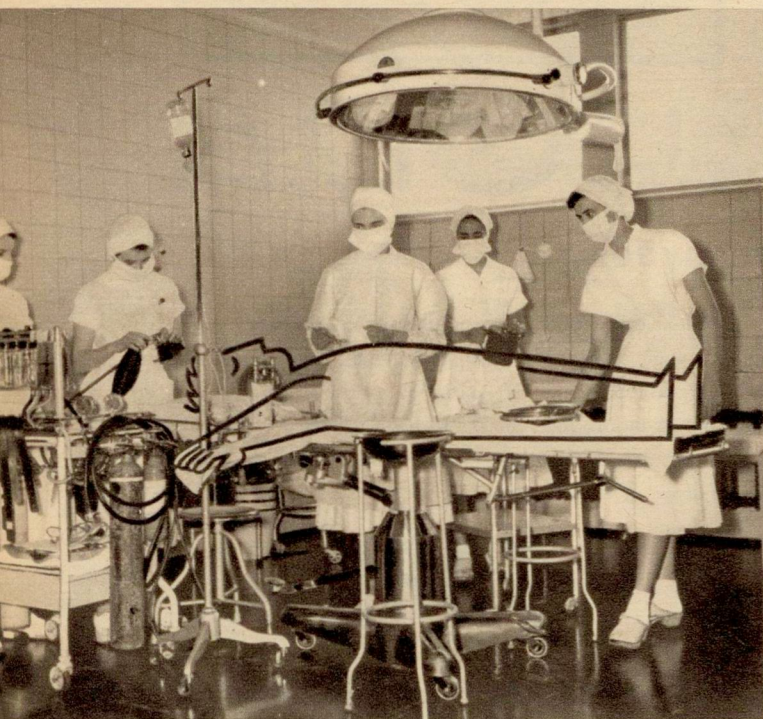
En overgang kneb det voldsomt med at skaffe tilgang til faget, men det er ikke mere tilfældet. Frederiksberg Hospital for eksempel har sine elevpladser overtegnet trekvart år ud i fremtiden.

Elevtiden giver imidlertid kun den almene uddannelse, og sygeplejerskens fag præges netop af en større og større specialisering. Endnu får de fleste udelukkende

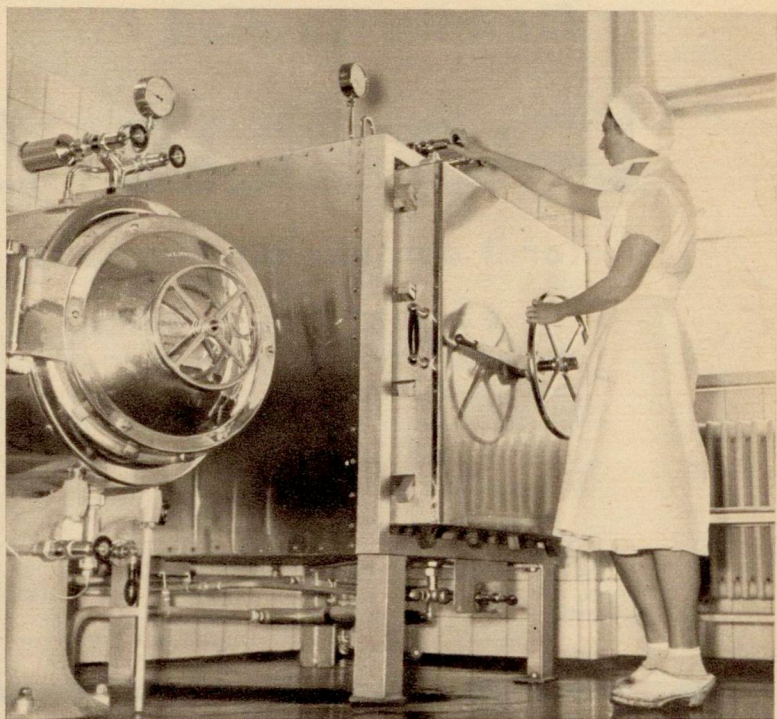
deres specialuddannelse på hospitalet, men også den videregående uddannelse er for tiden i støbeskeen, og den vil sikkert i stigende grad kræve studier ved den „højere sygeplejerskeskole“ – det undervisningsinstitut ved Århus universitet, som netop er rykket ind i tidssvarende lokaler. De tider, da en sygeplejerske kunne klare sig udelukkende med håndlag og et godt hjerte er uigenkaldeligt forbi.

På mange hospitaler indgår tb-kontrol som et rutinemæssigt led i undersøgelse og bringer hr. Middelmand i kontakt med endnu 2-3 sygeplejersker.

Ved en jævnt stor operation er 4-5 sygeplejersker i virksomhed. Foruden operations-sygeplejersken (midfor) en eller to narkosesygeplejersker (til venstre) og endnu to sygeplejersker til „forefaldende“ opgaver.

Sygeplejersken her – som er ved at sterilisere instrumenter til operationen – ser patienten ikke. Hun personificerer den store stab „bag kulisserne“ på et sygehus.

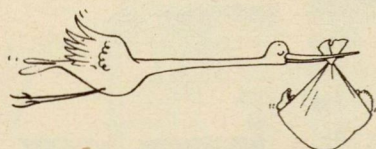

De bli'r så glad for **FORD ANGLIA**

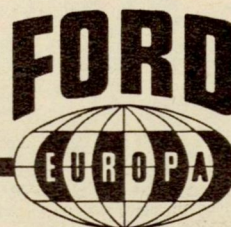
fordi den gør ferieturen til en nydelse...

Kør ud med en Anglia og kom udhvilet hjem. Man hygger sig i dens magelige hynder, man har god plads i det smukke, rummelige interiør, og man har behagelig ventilation. Man er et med de skønne landskaber og ganske uafhængig af vejrets luner. I en Anglia er man helt sin egen herre!

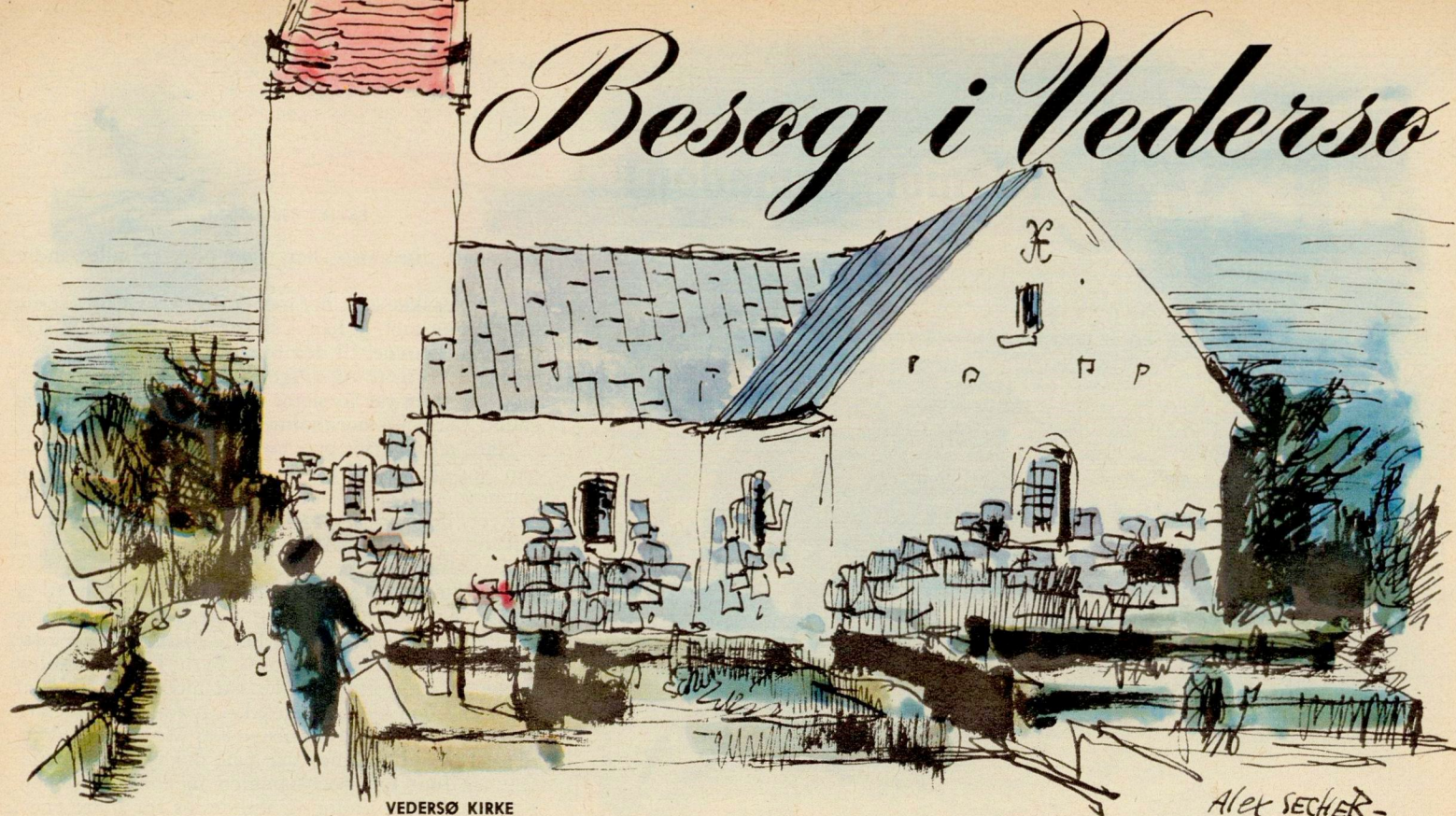
Det er også een af grundene til dens imponerende succes. Nogle køber den først og fremmest for dens overlegne kørselsegenskaber, andre på grund af dens eminente økonomi, men for alle forhøjes glæden over Anglia ved dens luksusudstyr og bekvemme komfort. Hele Europa er begejstret!

Anglia skabt med sans for komfort...

Besøg i Veder sø

VEDERSØ KIRKE

Alet SECHER-

De store klitter er sært forrevne, og er vejret mørkt og sludfuldt, kan der være noget truende over dem, som om de ville sige, at nok ligger de her endnu, men hvis det passer dem, kan de godt finde på at fyge ind over landet i en sandstorm og dække det med et lig-lagen af sand. Jeg er kommet med rutebilen fra Ringkøbing, der altid har virket på mig som den solideste by i riget, og sidder og snakker med en bred handelsmand. Jo, sandflugten var slem, men galt er det også, at havet stadig æder af landet, siger han. – Og når vi nu har så stor arbejdsløshed, var det så ikke bedre at lade de ledige tage fat på at sikre kysten. Bølgerne sluger klitten meter for meter, og selv om det er ringe jord, så ligger den jo som en beskyttelse for rigere marker.

Det er en betragtning, som man hører gjort gældende overalt ved Vestkysten: havet æder. Hvor mange gange har man ikke hørt en gammel mand fortælle, mens han med en rystende finger pegede ud over bølgetoppene, at der ude lå engang for mange år siden hans mors eller farfars hjem. Men havet tog, og havet æder videre.

Når man vandrer nord på fra Søndervig, står klitten nu som en massiv mur, der ikke så let kan skyldes væk af havet. Og dejligt og fredfyldt er der i de dybe klitgyder, hvor solen bager. De små klithuse er købt af landligere og malet i farver, der muligvis er

lidt for romantiske, rødt og blåt. For at det ikke skal være løgn, er der udenfor enkelte af dem anbragt en galionsfigur fra en strandet sejler. Men den alvor, hvor-med galionsfiguren taler, høres vist ikke. For heldigvis er de strandinger sjældne, hvor et stort og godt skib blev hugget i stykker af revlernes brænding, og hvor mennesker omkom i en desperat kamp for livet. Til en vis grad har man fået lagt tøjle på havet. Og alligevel ligger redningsstationerne der med regelmæssige mellemrum, og endnu oplever man under en storm at høre det fortvivlede kaldesignal i radioen: Mayday, mayday! Kom mig til hjælp! Så er mennesker i yderste livsfare på det skumpiskede hav.

Når man vandrer her langs kysten i det hvide sand, så ligger vragsstykkerne her jo endda. Vestkysten er ikke bare turistliv. Her er en redningskrans, halvvejs ødelagt er den skyllet op, måske efter en lang og tragisk rejse. Der er andet på denne kyst end solskinsdage og farvestrålende badedragter og villa „Smut“ og „Klitly“ og „Sandgryden“.

KLITTERNE er som sandbjerge, mågerne skriger, og brændingen bruser så fredeligt. På stranden er store vandmænd skyllet i land, og det er, som om de ligger og gisper fortvivlet over at være i forkert element. Galt er det også gået for de små, gule og smukke søstjerner. Når man så drejer ind

af i landet ad en sandet klitvej, er det, som en anden verden åbner sig. Man ser kirkerne lyse hvidt i solskinnet, små søer glimter. Man er nået forbi høfderne ved Husby klit og drejer ind ad vejen nord for den gamle Stadil fjord.

I de meget gamle tider var hele den række af søer, som findes her ved Stadil og Veder sø, havbugter og fjorde, men sandet lukkede deres indløb, og det var godt det samme. For disse fjorde og indskæringer lod sig delvis udtørre, og nu ligger her de frodigste engdrag.

Det er et smukt og storslået landskab, mod vest har man klitternes stærke konturer, mod øst det flade land, hvor kvæget går på græs, og hvor andetrækket stryger højt over hovedet på en. Sjældent ser man sådan et fugleliv som på disse enge og i søerne her. Havvinden blæser stadigt, den er mættet med salt, og når man lytter, kan man høre bruset af brændingen på den anden side af klitbræmmen. Når man kommer fra stranden og klitterne, virker gårdene her mærkeligt solide med deres røde, næsten brunlige sten. De er faldet godt til, og lader sig ikke sådan uden videre flytte.

Hvis man var botaniker, ville man nok finde en rigdom af plantearter, hvor sandet og engene mødes. En mark er helt violet, det må være strandasters, og på en anden er der fuldt af engnellikerod. En hare har gemt sig bag en tue, og da jeg kom-

mer for nær, sætter den afsted i energiske hop. En agerhøne styrter væk i spidsen for sin kyllingeflok.

JEG har slået mig ned ved et dige, mens jeg glæder mig over dette landskab, som er så stort og ærligt i trækken, men samtidig så beskeden, som om det vil sige, at det er da ikke noget at snakke om. Et lille firben har travlt med et eller andet lige ved siden af mig, og besynderligt nok, er det ikke bange for mig.

En mand kommer forbi, han bliver stående lidt, som om han nok havde lyst til at ytre et par ord. Det ender med, at han sætter sig ved siden af mig og tager en skrå og skal have at vide, hvor jeg kommer fra. Jeg forklarer ham ordentligt og redeligt, at jeg bare er ude at røre benene.

– Så ved du måske ikke, at det er her, Kaj Munk var præst? spørger han.

– Jo, svarer han sig selv, det var såmænd her. Og vi var jo grumme glade for ham.

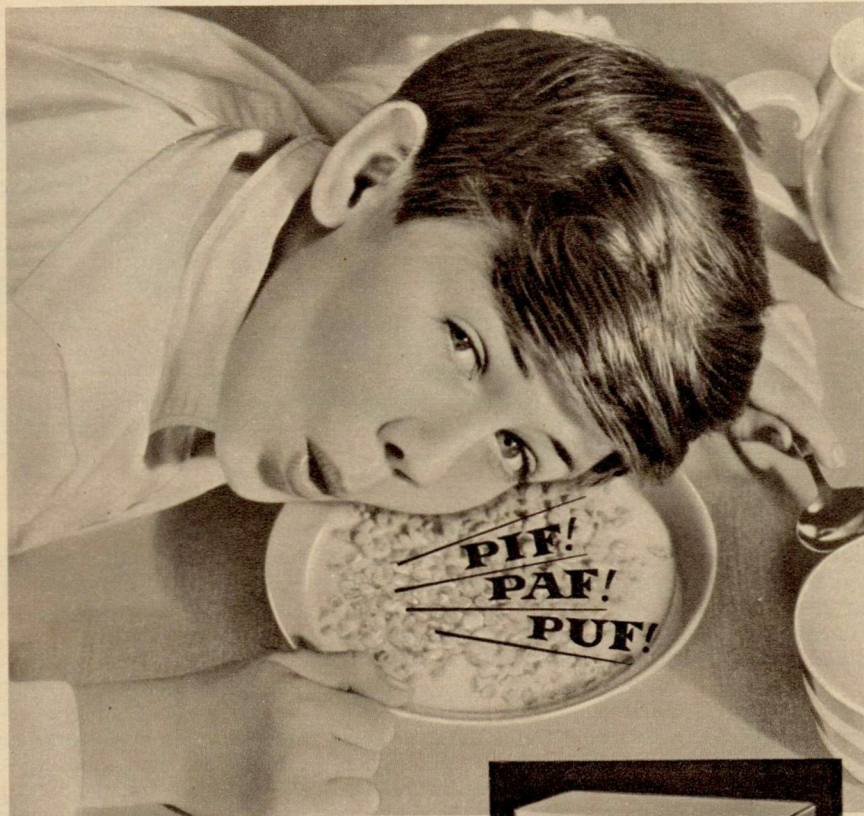
– Og han holdt også meget af egnen her? spørger jeg.

– Det skal siges. For han var jo jæger, og her er skammelig meget vildt, både harer og ænder.

– Men det var vel først og fremmest menneskene, Kaj Munk brød sig om. – Han følte sig hjemme her.

– Jo, jovist, nikker han, men det er, som om han ikke rigtig bifalder ordene. – Men folk, de er

Lyt til morgenmaden!

KELLOGG'S Rice Krispies knitrer af sprødhed, når De hælder mælk på!

– og de holder sig knasende sprøde i mælken lige til sidste skefuld. De lette, gyldne ris-bobler er ristet i sukker, salt og malt efter KELLOGG's hemmelige opskrift – et lækkert og letfordøjeligt morgenmåltid serveret på 1/2 minut.

PIE · PAF · PUF

ah! hvor er det GUF

Kellogg's RICE KRISPIES

MADE FOR KELLOGG COMPANY OF GREAT BRITAIN, LTD. BY ENGELSK-DANSK BISCUITS FABRIK · LEVERANDØR TIL DET KGL. DANSKE HOF

Båken i Vedersø klit.

vel snart ligesådan her, som de er alle andre steder.

– Det er ikke alle, der mener det. J. C. Christensen har engang sagt, at han – så sørgeligt det var at sige det – var kommet til den overbevisning, at folk blev en kende ringere og ringere, jo længere man kom mod øst. Det var jo slemt for københavnernes, men endnu værre for bornholmerne.

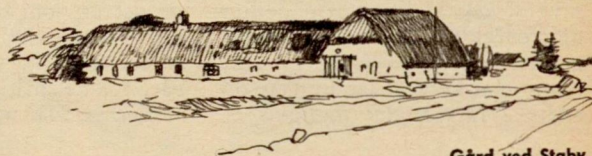
Hans ansigt lyser op i et fornøjet smil. – Ja, J. C. han var nu rigtig fra den her egn. Han var en grumme klog mand, og de siger, at de aldrig har haft en degn, der var så dygtig til at synge for i kirken...

J. C. CHRISTENSEN, landsbydeggen, som kom til at præge sin tids politik, og Kaj Munk, digteren, præsten og jægeren, begge hørte hjemme her i disse sogne omkring Stadil fjord. Man kan vanskeligt tænke sig to mennesker, der var mere forskellige af natur end den kløgtige, urokkeligt rolige J. C. Christensen og den iltre, impulsive Kaj Munk. Men deres tilhørsforhold til egnen var ægte nok. J. C. Christensen var født og groet sammen med befolkningen. Kaj Munk kom urolig og stundesløs fra andre egne, men her kom han til at føle sig hjemme.

– Han var en skøn præst, siger manden.

AFTENEN er ved at nærme sig, og der går et fugletræk over Nørresø, der ligger spejlblank med sine små holme, sine lave lyngskrænter og fyrretræer. Ude over havet er aftenhimlen svagt rød, om en stund vil den blive flammerød, og klitterne vil få et skær af svagt rosa. Her ved Nørresø og ikke langt fra Madum å lå i sin tid en lille herregård Åbjerg. Sandflugten tog dens marker, og nu er der en solid bondegård tilbage af de gamle hovmarker. Men i kirken i Vedersø findes endnu i tårnrummet en herskabsstol med Christen Lindes og hans hustrus våben. De ejede Åbjerg og en hel række andre herregårde, Christen Linde regnedes for en af sin tids rigeste mænd, han blev adlet af kongen, og efter sin død lagt til hvile i en krypt under kirkegulvet.

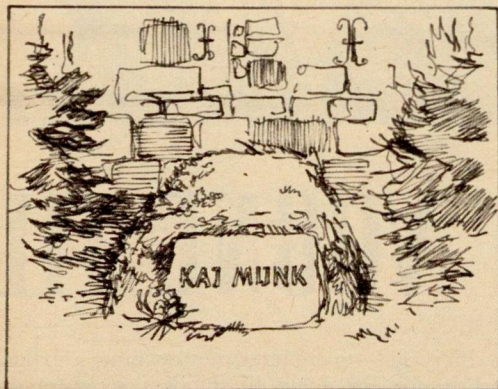
Denne storgodsejer er en af Vestkystens sagnomspundne skikkelser. Han var en fattig knægt, som formodentlig begyndte med at vogte får og senere blev bissekrammer. Det fortælles, at han en gang i en gård her vest på fik øje på et svinetrug af metal. Han købte det for nogle skilling, og da han fik det rensat, viste det sig, at trugtet var af det pure guld. Det var slet ikke noget trug, men en vugge af guld, som havde været ombord i en russisk fregat, der var strandet. Vuggen var bestemt for en nyfødt russisk storfyrste, men manden i gården havde fundet den ved stranden og tænkt, at den da altid kunne bruges til svinene. Guldvuggen lagde grunden til Christen Lindes rigdom og skaffede ham tolv herregårde og adelsskab. Sagnet om guldvuggen har formodentlig ikke noget på sig, manden var vel en dygtig handelsmand, der forstod at prange, han begyndte med tørklæder og sygrejer, som han solgte til koner og piger i de små, lave huse, og endte med herregårde. Sådan

Gård ved Staby.

er det gået mangel vestjysk handelsmand efter ham. Men historien fortæller om drømmen om rigdommen fra havet, om strandede skibe, der skulle bringe velstand. I vore dage drømmer man om tolvre og lotterigevinster.

VEDERSØ kirke er solidt granitfunderet, en almindelig forblæst, vestjysk kirke uden nogen pragt. Den kan ikke måle sig med sine to statelige nabokirker, Stadil og Tim. Men på Timgård boede også en gren af de rige Gyldenstiernes slægt. Den mest kendte af dem var Peder Gyldenstjerne, der engang havde Frederik den Anden som gæst og tog det løfte af ham, at han ikke ville rejse, før et bestemt vinfad i kælderen var tømt. Men Peder satte fadet i forbindelse med andre fade, så det blev et langt kongeligt besøg. Engang under dette gæsteri kørte kongen og Peder Gyldenstjerne om kap, og da Peder Gyldenstjerne kørte forbi kongen, sagde han „Pyt!“ („Pyt, sagde Per til kongen.“) Det tog Frederik ham ilde op („Jeg vil ingen

På Kaj Munks prunkløse gravsten ved Vedersø kirke står kun hans navn.

Pytten høre af Per.“). Men sandflugt og udstykning har forlængst taget Timgård og Gyldenstiernes andre gårde, og kun de anselige og rigt udstyrede kirker ligger tilbage som et minde om de tider, hvor de adelige slægter ikke bare samlede jord og gods, men også tænkte fremt på at sikre sig en standsmæssig plads i himmelen.

Ved kirkemuren i Vedersø ligger Kaj Munk begravet. Kun hans navn står på den prunkløse gravsten. Men graven er smykket med friske blomster, og det er den næsten hver dag året rundt, siger folk.

Kirkeklokken har ringet solen ned, dens klang er lidt sprukken og meget sørgmodig. Bålet ude over havet er ved at slukkes, de brede, stråtekte gårde og huse kryber sammen, som dyr der søger ly mod mørket og natten. Jeg synes, jeg kan høre havet koge, men det er vel indbildning, for vejret er stille, og der er et godt stykke vej fra kirkebyen ud til klitten...

HANS KIRK

KUNSTNERBY PÅ DEN JYSKE HEDE

I NÆRHEDEN af den midtjyske hedeby Brande er skudt et særpræget, lille samfund op. De ydre rammer består af en række små træhuse, der grupperer sig om en større bygning; „Internationale Kunstnerhjem“ står der på et skilt udenfor den lille by – samt formanende ord om, at her har kun medlemmer adgang!

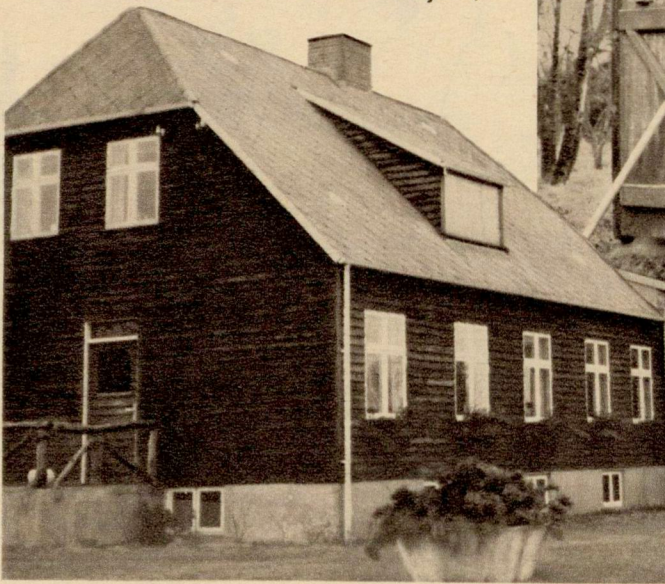
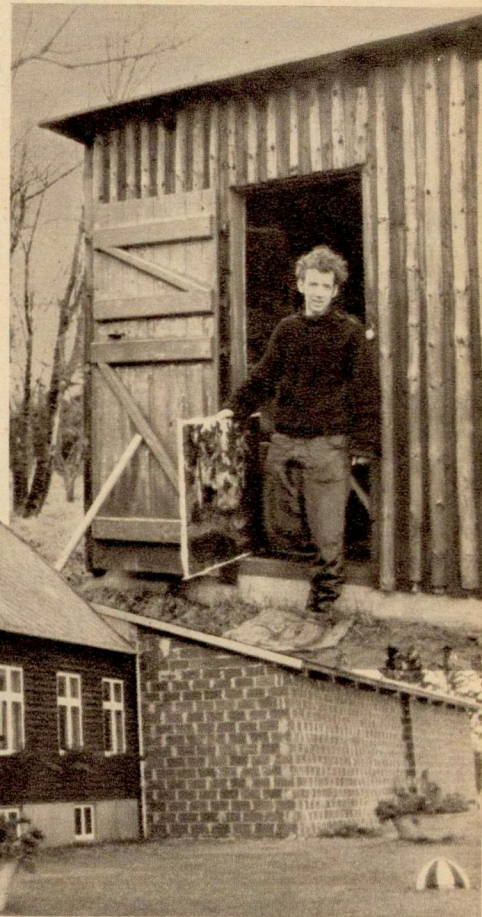
Hvad er nu det, der gemmer sig herinde? Et ganske ejendommeligt kunstnerisk eksperiment, hvis formål dels er at give kunstnere et sted, hvor de kan holde ferie eller finde arbejdsro og betale med den mønt, der nu er deres gangbare: deres egne kunstværker; og dels at bringe kunstinteresserede og kunstnere fra ind- og udland i forbindelse med hinanden.

Op mod 800 danske kunstinteresserede, hovedsageligt læger, arkitekter, embedsmænd og folk i lignende stillinger samt en række højskoler, ungdomsskoler og private institutioner har skabt det økonomiske grundlag for rejsning af denne træ-by, idet hver har tegnet sig for et beløb på 300 kr. For disse penge er købt grunden, hvorpå byen er rejst. En tidligere villa er „rådhus“ med hyggestuer, restaurant og stor tilbygget udstillingshal. Og spredt over det store areal ligger de små træhytter. Efter planen skal der bygges 30 ialt.

Kunstnere, der ønsker at bo i disse hytter,

betaler som nævnt for opholdet med egne værker, og „andelshaverne“ – der også kan indlogere sig i hytterne i den udstrækning, der er plads – får efterhånden deres indskud betalt tilbage i form af kunstnernes afleverede malerier, skulpturer eller andre kunstværker efter eget valg.

På billederne ses øverst til venstre maleren C. J. Loft, der sammen med sin kone er initiativtageren til kunstnerhjemmet, og ved siden af ham et interiør fra den 11 meter brede og 22 meter lange udstillingshal, der fornylig ganske gratis er opført af en af kunstnerbyens venner, en bygmester fra Tønder. Og forneden ses hovedbygningen og en af de små hytter med en af beboerne, maleren Bjørn Rinnes fra Moss i Norge, udenfor.

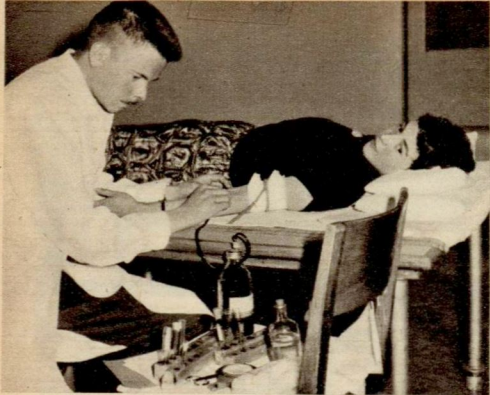

- EN POPULÆR BLANDING

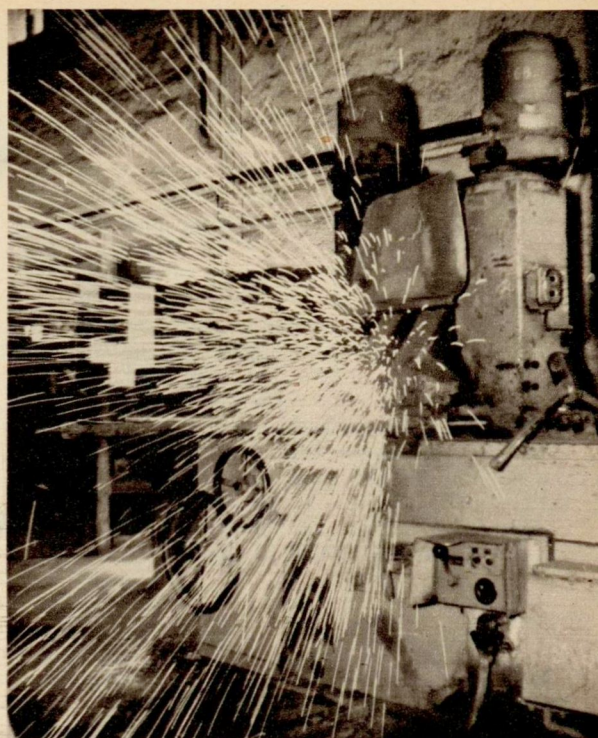

BRUN
KING
ARTHUR

EKSTRA MILD - 42 g - 1,95

ULYKKEN på et par københavnske h spitaler under blodtransfusioner for nylig på grund af infektion i blod fra hospitalernes blodbank på Bispebjerg hospital bevirkede, at man destruerede alt blod i banken. En stor kampagne for nyt blod sattes i værk, da mange store og vanskelige operationer ikke kan gennemføres heldigt uden blod. Godt 300 FDB-ansatte meldte sig som bloddonorer. „Aftapningen“ fandt sted i et velegnet lokale i FDB, hvorfra bringes et par situationer. Efter blodafgivningen, styrkede man sig på en kop kraftig Cirkel kaffe.

- n r
barometret
står på tørst...

Ananas Squash er en kvalitetsdrik, der er fremstillet på basis af de ædleste frugter fra det solrige Hawaii.

*Ikke for s d og
ikke for syrlig...men
vidunderligt læskende!*

Sommerens t rstslukker nr. 1!

Golden
**ANANAS
SQUASH**

VOGNE TIL

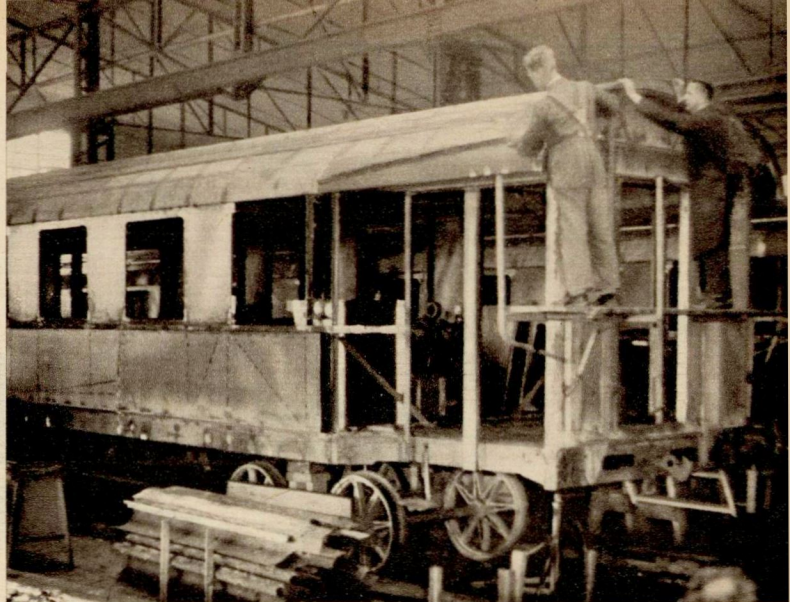
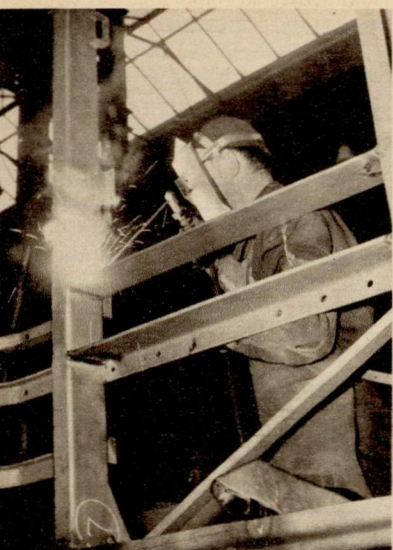
I 1861 blev den første jernbanestrækning i Jylland anlagt. Den gik fra Arhus til Randers, og i den anledning byggedes i Randers en fabrik til fremstilling af spormateriale. Det var begyndelsen til vognfabrikken Scandia, der gennem mere end trekvart århundrede har leveret størsteparten af det rullende materiel til såvel Statsbanerne som de private baner herhjemme; har bygget en væsentlig procentdel af landets sporvogne, foruden at den har eksporteret til mange lande, deriblandt s  fjerne som Thailand og New Zealand.

Det udprægede speciale, som Scandias produktion jo er, er på een gang en fordel og en skavank. Fordelen ligger i, at Scandia er ene på markedet herhjemme; svagheden i at det kan være vanskeligt at holde en jævn, glidende produktion i gang, fordi jern-

HER UDDANNE

Som en virksomhed i virksomheden har Scandia sin egen l rli skole, der giver de unge enestående uddannelsesmuligheder. L rlii tilbringer sine første 9 måneder her, hvor han lærer fagets elementære teknik. Først da kommer han ud i praktisk arbejde stykke tid, så tilbage i skolen, og sådan veksler det hele l reti

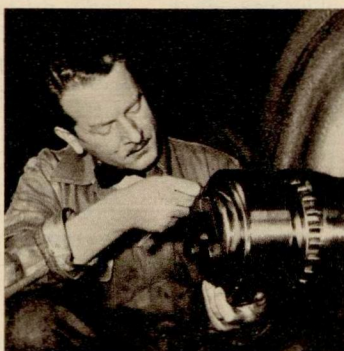

tidligere var træ en meget væsentlig bestanddel af jernbanevogne, men i dag er det – bortset fra visse typer gods-
vogne – lidt brugt. Støbe- og smedegods; stålplader, profiljern og moderne kunststoffer dominerer, og hævle
og oprettere må vige for hel- og halvautomatiske maskiner som for eksempel den stuksvejemaskine, der ses
til venstre. Ved hjælp af elektrisk strøm svejses bærekonstruktioner heri sammen på få sekunder. Bygningen
af jernbanevogne foregår iøvrigt efter transportbånd-princippet: man starter med hjulene i fabrikkenes ene
ende; bygger vognen op, efterhånden som hjulene ruller videre, og i fabrikkenes anden ende ruller de færdige
vogne efter ca. tre måneder ud. På de tre billeder herover ses glimt fra denne tur. Til venstre svejses vognens stål-
skelet, i midten er malere i sving indvendig, og til højre begynder det at ligne en rigtig jernbanevogn.

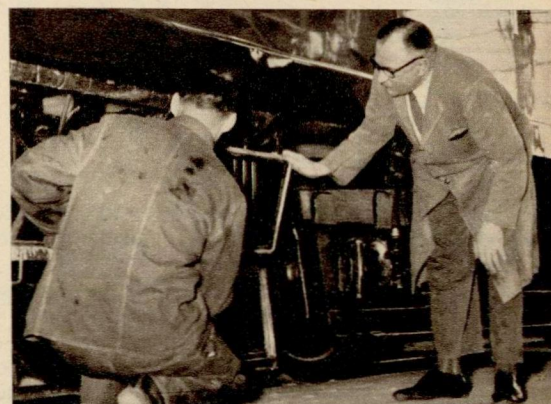
HELE VERDEN

banevogne nu engang ikke er en vare, man kan op-
arbejde et stort lager af. For at imødegå svingninger i
beskæftigelsen har fabrikken derfor taget nye produ-
ktionsområder op de senere år, for eksempel bygning af
tankbiler, ligesom den store, meget moderne smedie
udfører arbejde for andre fabrikker.

Scandia er en arbejdsplads, der er af uhyre stor øko-
nomisk betydning for byen. Gode tider for Scandia er
også gode tider for Randers. Men også på anden måde
præger Scandia byen. Som nævnt herunder giver den
sine unge en forbillig uddannelse, og den har for-
længst gennemført velfærdsforanstaltninger for sine
arbejdere, som har dannet mønstre for andre arbejds-
pladser. Og føj her til, at det er en fordums Scandia-
smed, der i dag sidder i borgmesterstolen i Randers!

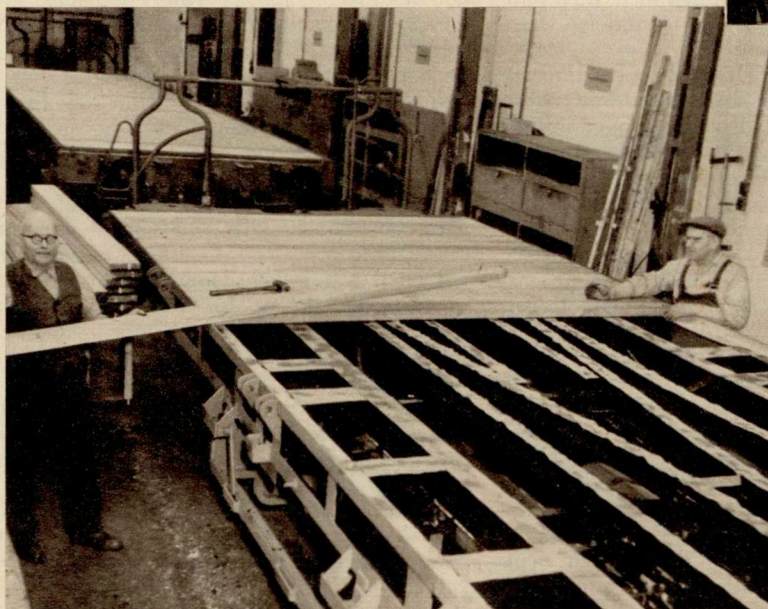
Som nævnt begynder det med hjulene.
Noget af det første, der sker, er, at
akselkasserne med de store kuglelejer
monteres, og det er et arbejde, der
kræver meget stor nøjagtighed. På bil-
ledet herunder vises, at der trods alt
stadig bruges træ – her til bunden af
en godsvogn.

LÆRLINGE

ette er et eksempel på, hvad
n lærling beskæftiger sig med
skolen: efter mindre end et
alvt års læretid fremstiller han
u en skalamodel af en vogn.

Statsbanerne er Scandias største kunde. For nylig har
DSB således bestilt 10 personvogne med såkaldte
flyvemaskinesæder. Vognene bliver ekstra godt lyd-
isolerede, og de brede, mæglige sæder – der er 60
siddepladser mod normalt 72 – kan drejes omkring
en lodret aksel og slås ned i hvilestillinger. Vognene
får store panoramavinduer med dobbelt glas, så det
ikke trækker ind, og på endeperronerne anbringes
spejle med stikkontakter til el-barbering. På bille-
derne er DSBs tilsynsførende, værkfører Stokholm
(i kittlen) ved sammen med montageformand Jensen
at gennemgå en næsten færdig vogn inden den af-
leveres og sættes i drift.

- EN POPULÆR BLANDING

BRUN
KING
ARTHUR

EKSTRA MILD - 42 g - 1,95

SOLEN skinner. Gaderne myldrer. Alt er liv og bevægelse.

Men på hospitalet står tiden stille. En tåge har lagt sig mellem verden og mig.

Fem ansigter stirrede, da jeg blev kørt ind på stue 4. Tavse, nysgerrige. Det havde været rart med et smil eller blot et nik. Men

hvad – jeg kender dem jo ikke. De kommer mig ikke ved, disse fem kvinder i de høje, hvide senge. Jeg læser i en bog og lader dem snakke – om bageopskrifter, om natsygeplejerskens frisure, og hvad mon diæten står på idag? – Det er så uendelig ligegyldigt.

Og dog – ind imellem falder der bemærkninger, som får mig til at spidse øren. Ord, som i glimt rører de tanker, hver enkelt lig-ger og tumler med. Og når man lægger disse glimt sammen – som brik-ker i en mosaik – så toner der efterhånden et billede frem af et menneske med glæder og sorger, af en tilværelse med centrum i sig selv. Det er ikke læn-ger blot fem ansigter, jeg er sammen med, men fem levende kvinder, fem skabner.

Det går op for mig, at de små ligegyldige, over-fladiske sætninger allige-vel har deres berettigelse. De er gode at slippe af på ind imellem de mørke tanker.

Det er, som om de mørke tanker vil og må tænkes, når man ligger alvorligt syg. Det er ikke bare øjeblikkets proble-mer, der presser på, men også sorger og skuffelser, som ligger tilbage i tiden – barnet, der døde, man- den, der svigtede, den uretfærdige behandling, man fik. Og angeren – angeren over, hvad man gjorde forkert eller und-

lod at gøre. Når presset bliver for stærkt, må tanken omsættes i ord. Ofte kommer sætningerne dum-pende ganske umotiveret. Men vi andre lytter forstående, følger de løse brikker til dem, vi allerede har, danner os et billede af denne kvindes tilværelse, stiller forsigtige spørgsmål. Alle akcepterer stiltiende denne trang til at rede tilværelsens tråde ud i en stund, hvor der er fare for, at de helt skal briste.

Hvilke sælsomme samtaler! Vi kender ikke hinanden og kommer ikke hinanden ved – netop derfor kan vi tale om ting, som er dybt personlige og dybt intime. Her, hvor så meget foregår for åbent tæppe, lader vi masken falde.

Men ind imellem kan vi pludselig få et anfald af lystighed og galgenhumor. Så pjanker vi som en flok skolepiger og føler os næsten uartige. I sengen overfor ligger en dame så sart og fin som en porcelænsfigur. Hun kan fortælle historier, så vi er ved at trille ud af sengene. Og hun er endda den, som har gennemgået aller-mest. Om hendes liv kunne der skrives en stor, tragisk roman. Min egen bog blegner ved sam-menligningen.

Den dag porcelænsdamen skal opereres, går det op for mig, at disse kvinder ikke mere er mig ligegyldige. Jeg er så tæt inde på livet af dem, som man næsten kan komme mennesker. De kommer mig ved – for en tid har de for-trængt min daglige tilværelse.

Hun er bange – dødsangst. Hun tør ikke engang spørge, hvad hun skal opereres for. Hun syn-ger salmer med brudt stemme og kalder meningsløst på en datter,

som aldrig kommer. Så gør syge-plejersken hende klar – vask, ope-rationsstrømper, en hvid hue. Da båren ruller forbi mig, fanger jeg hendes øjne og smiler opmunt-rende. Men hun er langt væk i sin afgrundsdybe angst og ensomhed.

Samme dag får vi en ny patient ind på stuen. Hun dufter stærkt af parfume og af hele den for-fængelige verden udenfor. Vi ser lidt fjendtligt på hende. Det er, som om hun ikke hører til hos os.

Operationspatienten kommer tilbage til stuen. Den nye kaster et ligegyldigt blik på hende, tager spejl og pincet frem og begynder at rette øjenbryn. Vi andre venter i forventning og bæven på det øjeblik, da vores lille porcelæns-figur skal vågne op af narkosen. Men da det omsider sker, er hen-des smerter så ulidelige og hendes hjælpeløshed så stor, at vi næsten ønsker hende tilbage i bevidstløsheden. Blodtransfusion, glucose, indsprøjtninger – vi følger det hele med stigende uro.

Stuegangen er på vej. Den nye patient ordner håret i et klædeligt pur på puden og finder læbestif-ten frem – en lys tone, der står smukt til alt det hvide. Ved siden af ligger operationspatienten og stirrer tomt ud i luften.

Hvordan var det – pyntede jeg mig ikke også til stuegangen de første dage? Nu er det ligegyldigt – så uendelig ligegyldigt.

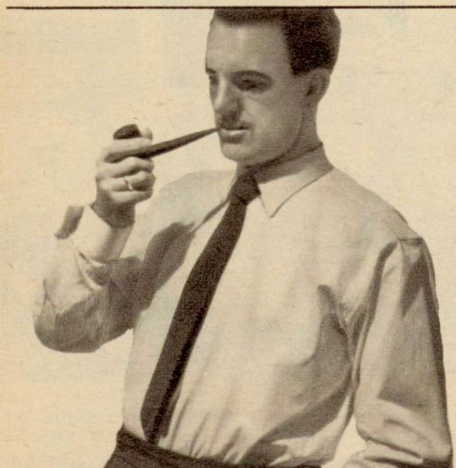
Vi anspænder ørene, da den hvidklædte gruppe nærmer sig vores porcelænsdame. Overlægen trækker over mod vinduet og dik-terer hviskende til journalen: „... patienten meget svag ...“ og en hel del mere, som jeg ikke kan opfange. Hans ansigt er dybt alvorligt.

Stuegangen går videre til mig: „... udskrives ...“ siger over-lægen og rækker mig hånden. En følelse af stor befrielse – og et stænk bekymret uro ved tanken om, at jeg så ikke længere kan følge disse skabner. Som om det kunne hjælpe dem ...

Jeg går rundt og siger farvel. Jeg kender disse kvinders lidelser og har kigget dem i sjælen. Aldrig skal jeg se dem mere, og måske vil jeg glemme dem. Men noget af dem tager jeg med ud i min frie, sunde tilværelse – noget jeg ikke må glemme: en påmindelse om noget uafvendeligt, som vi alle før eller senere må igennem, en trang til at leve rigt og intenst og rigtigt, mens jeg kan, et behov for at finde frem til det væsentlige i tilværelsen.

Solen skinner. Livets travle rytme hamrer på mit blod. Jeg står midt i verden. Men på stue 4 ligger der en gennemsigtig, porce-lænsagtig kvinde og stirrer ind i evigheden.

TOVE SMIDTH.

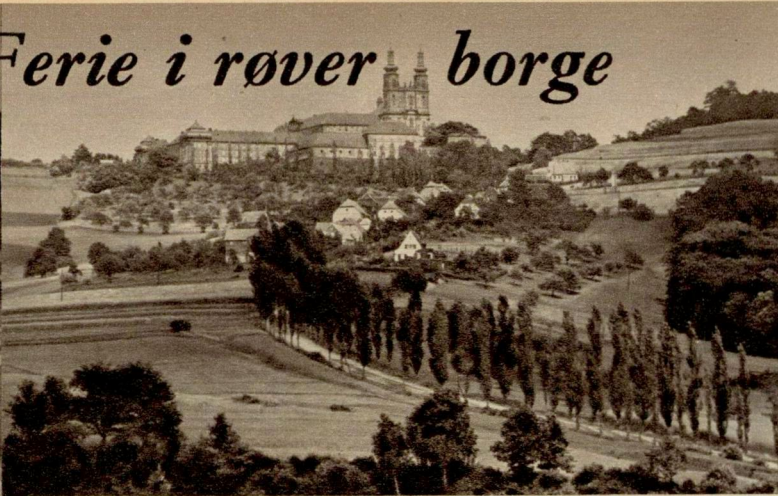
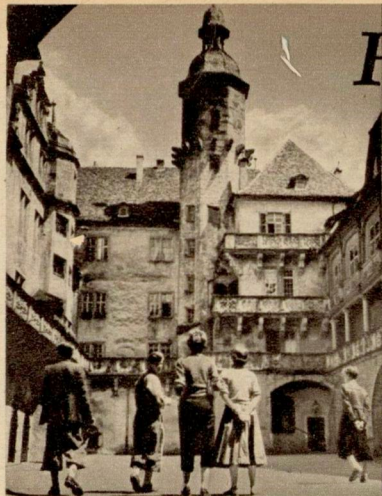
Den er CELINETT stivet - og skånet mod vaskeslid

CELINETT-stivet tøj krøller mindre, klæber ikke ved strygejernet, giver renere og klarere farver – og er lettere at vaske næste gang.

- også til nylon og taft

Celinett
FRA BRUGSEN

Ferie i røver borge

VILLE De gerne holde ferie i en borg, der er bygget på Gorm den Gamles tid? I så fald kan De få Deres lyst styret. Et halvt hundrede gamle, tyske ridderborge og slotte er indrettet som feriehoteletter, og nogle af dem er virkelig mere end 1000 år gamle. *Lauenstein* og *Pottenstein* i Bayern er f. eks. bygget henholdsvis 915 og 918, men står nu parat til at modtage hr. og fru Jensen fra Danmark som var det Harald Blåtand med frille.

Opholdet behøver kun at koste 7-8 kr. pr. nat for et enkeltværelse, endda uden at det bliver fangehullet, man indlogeres i. Det er ikke stort mere, end en fæstebonde måtte betale i landgilde, da borgen var nybygget, og hvis man tæller sine penge først, behøver man jo ikke at gå og skele nervøst til træhesten. Foruden de ægte tusindårige interiører kan Pottenstein byde på noget så romantisk som et klippesvømmebad, men vil De virkelig blive i tidens stil, skal De naturligvis hverken bruge svømmebadet eller vaskekummen på Deres værelse. Utidlig renlighed stred ganske afgjort mod sæd og skik på Henrik Fuglefængers tid – men muligheden for at starte dagen med noget så uridderligt som barbering og styrtbad er altså til stede.

Bliver De i den grad mærket af fortidens vingesus, at De ikke synes, ferien er fuldkommen uden et rask lille dystløb, lokker adskillige borg-hoteller med egne rideheste, f. eks. *Sindlingen* i Baden-Württemberg (bygget år 1100, d.v.s. på Erik Ejegods tid). De skal ikke være nervøse. Selv et større ridderslag har næppe været nær så nervepirrende som en tur på en tysk autostrada i dag, og slottet har ansat særlige børnehavelærerinder til at tage sig af de små ridderbørn, mens forældrene øver sig til næste korstog, så De har oven i købet chancen for at få Deres arving med hjem som fuldt uddannet gangerpilt.

Ligegyldigt hvilket slot, De vælger, kan De være sikker på, at der har boet andre berømt heder før Dem. På *Auel* i nærheden af Bonn risikerer De at få et værelse, Napoleon Bonaparte har sovet i. *Jagsthausen* i Neckarområdet er Gøtz v. Berlichingens fødehjem, den gode gamle Gøtz med jernhånden, som ernærede sig skikkelig ved stratenrøveri og et par århundreder efter sin død af Goethe ophøjedes til sindbillede på virkelig tysk nationalisme. Slottet *Guttenberg* i Rhinområdet (nej, nej, det har ikke noget at gøre med bogtrykkunstens opfinder. Han stavede sit navn med et t) er bygget af den første kejser Frederik (med tilnavnet Barbarossa) og *Kronberg* i nærheden af Frankfurt af den sidste kejser Frederik – eller rettere sagt af hans gemalinde, da denne Frederik som bekendt døde efter at have været kejser i 99 dage i 1888.

Vil De hellere vandre i mere fredssommelige fodspor, så oplyser det 1000-årige slot *Stettens* nuværende ejere at „engang var det en rigtig røverrede, men nu bor mange pæne mennesker her, for et årstid siden således en professor fra Århus“. Og på slottet *Berlepsch*, der ligger på en klippetinde mellem Kassel og Göttingen, er det mest imponerende medlem af anegalleriet en fri-

herre v. Berlepsch, som for et hundrede år siden var Tysklands førende ekspert inden for – biavl.

Fuld pension kan på nogle af disse slotte fås for 15-16 kr. pr. dag. Beløbet indbefatter ganske vist heller ikke de 14-15 retter mad, som var normen ved et slots-gæstebud i Middelalderen. Men ialtfald har man samme betryggelse som de fanger, der blev krævet løsepenge for: at værten er økonomisk interesseret i at holde en i live.

Tre af ferie-slottene: T.v. Langenburg i Württemberg set fra den gård, hvor ridderturneringerne fandt sted, mens borgfruer og terner så til fra balkonerne. I midten barokslottet Banz i Bayern og t.h. et interiør fra det 400-årige slot Lehen i Württemberg.

Garanteret sikret mod maskeløb...

Med denne NORITA nylonstrømpe risikerer De intet maskeløb. Strømpen er med det eksklusive pin-point netmønster og fås i 15 den. 60 gg. Forlang dessin 3/275

985

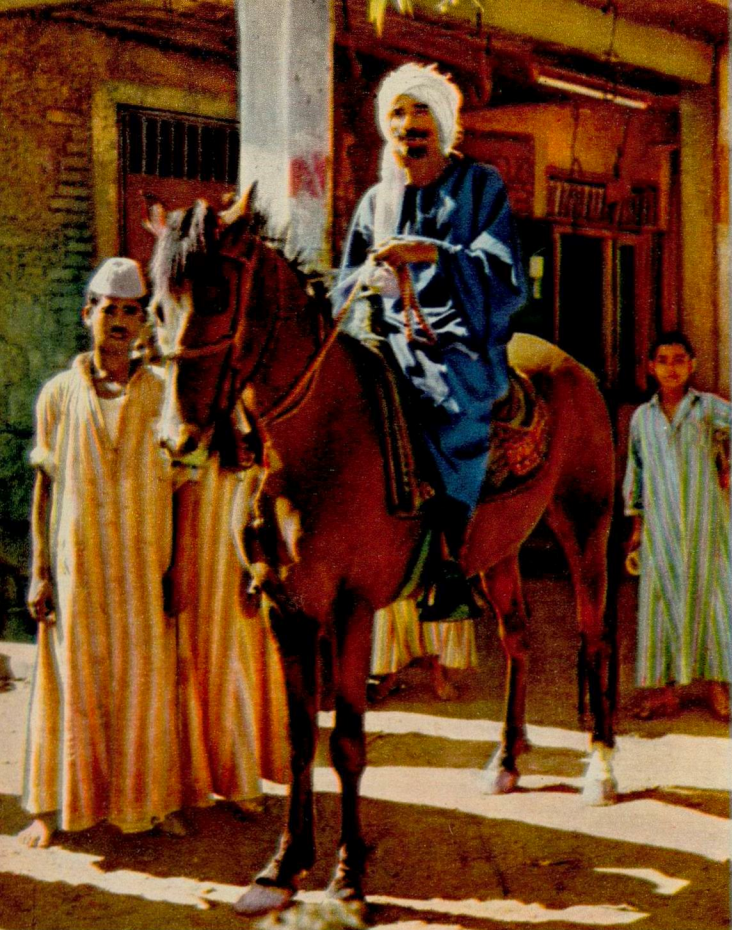
Norita

- og så får De endda dividende

Det betaler sig at købe i **BRUGSEN**

Statshusmandskoloniens Omdahn – d. v. s. dens ledende tillidsmand – højt til hest blandt sine folk.

En af koloniens husmænd i færd med at vende sin plov, en gammeldags træplov med okseforspand. Snart vil springet blive gjort til traktorpløjning.

Udsigt ind over markerne på Farouks farm med en af de gammeldags palmehytter i forgrunden. Flertallet af farmens folk bor endnu i tæt sammenpakkede daglejerkoloner, men vil flytte ud i beskedne, men praktiske og hygiejniske modelhuse, efterhånden som udstykningen finder sted.

Vi gør vort bedste for at følge i Danmarks fodspor, sagde en højtstående ægyptisk embedsmand til mig om den landboreform, som er kernen i Ægyptens indre revolution i disse år. Med den fart, ægypterne har på, vil jeg snarere sige, at de har sprunget buk over alt det, vi andre har kæmpet os igennem siden stavnsbåndets løsning, og de følger ikke blot i vort fodspor, men lige i hælene på os – i hvert fald, hvad det teoretiske grundlag angår.

I en lov på kun 20 sider har de opsummeret alle de faser i dansk landbrugs politik, som vi møjsommeligt har været igennem siden bønderne blev frie og selvejende for mere end 150 år siden. Hvad vi gennemførte ved len- og stamhuses ophævelse, ved jordlovsudvalgets overtagelse og udstykning af herregårdsjord, ved oprettelse af statshusmandskolonier og meget andet findes der sidestykker til i den ægyptiske lov, det hele knyttet sammen af et kooperativt organisationssystem så enkelt og rationelt, at selv en dansk andelsmand må forundres.

Meget i Nassers Ægyptekritik og modsigelse, konklusioner af alle slags virker som trøje på aktiviteten, og burde være triumfer til glæde for den orientalske slendrian. Men i reformen, som var det nye, sag, og allerede var klar ti tre måneder efter revolutionen, der virkelig udrettet en begyndelse, som det skal, vil Ægypten være forvandlet fra et statshusmandsland til et statshusmandsland. Nej, det nye er for gang.

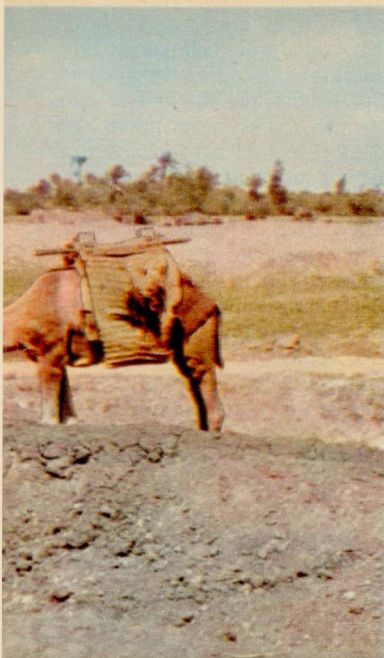
Med kong Farouk forsvandt den feudale statsform. Den ægyptiske fellahen, var indtil da slaven af faraoernes dage, skønt han i folkningstallet var 60–70 pct.

Det skal siges til Nasser, at det ærligt bestræber sig på at befri dem for fattigdom, menes og snavsets svøbe. Afsen er midlet frem for alle.

En af vand skal erstatte

Farouk og bred f

S et nå år Eg pl fø

gammeldags oksedrevne vandsnegle, som pumper i overrislingskanalerne, i funktion. Efterhånden, fra oldtiden kendte vandløftningsapparater med moderne elektriske eller motordrevne pumper.

orm omfatter også vældige plantager af orange-ræer, abrikos og fersken, samt den på vore der helt ukendte mango. På billedet er folk fra i færd med at sortere en dyng af appelsiner.

**godsernes Ægypten vil blive
statshusmændenes Ægypten,
store landboreformer om 5
gennemført, skriver redaktør
Nielsen om de storstilede
ved Nilen, der skal gennem-
med andelsbevægelsens hjælp**

ægger til
oranstalt-
spænde-
ratiet fej-
gammel,
landbo-
s banner-
afttræden
1952, er
Hvis det
på 5 år
dsejernes
Ikke på
st i fuld
en gamle
e bonde,
igesom i
del i be-

førelse heraf – ikke blot fordi den i praksis overgår alle andre metoder, men også fordi den ligger lige langt fra kapitalismens og kommunismens farlige skær.

Som statsleder viser Nasser mange utiltalende egenskaber. Løftebrud og overgreb af tilsvarende art som Hitlers er der talrige, både store og små eksempler på. Provokerende og kværunderende stiller han sig selv i positur som Mussolini, manøvrerende kynisk med alle de magtmuligheder og rævestreger, som kommer indenfor rækkevidde. Men er alt dette stort anderledes, end det har været praktiseret af alle andre orientalske despoter i århundreder, og endnu den dag i dag af såkaldte „vestvenlige“ arabiske fyrster.

Nassers misbrug af magt er ikke andet, end hvad Europa selv har været ude efter under den rovdraft på Det nære Østen, som man blot skal en generation tilbage for at møde. Hvad blev der tilovers til befolkningen dengang? Ikke andet, end den fattigdom, det smuds, de arbejdsbyrder, som altid havde hvilet på den.

For første gang har en hersker vist, at hans hjerte er hos Ægyptens underkuede millioner. Kernen i det, han vil, er sundt og rigtigt – og det elsker alle Det nære Østens navnløse ham for, både udenfor og indenfor Ægypten. Og så nytt det meget lidt, at vi kommer med vor samfundsform som målestok, når deres traditioner går i andre baner. Hvad der i vore øjne er tvang, betragtes som frihed for dem.

Bag alle de store armsving og politiske kraftudløsninger, modnes et reformværk, som jeg havde lejlighed til at studere et lille udsnit af under et besøg på et stort gods, som tidligere har tilhørt kong Farouk – nu under udstykning til statshusmandsbrug.

Vel ikke statshusmand, som vi kender dem? Jo så sandelig – hvis man er i stand til at tænke sig husmænd i burnus i stedet for i „slidmand“, palmer i stedet for piletræer og kameler og bøfler i stedet for heste og køer. Så kunne der godt smelde et dannebrogslag over hele kolonien, og man ville have følt sig hjemme i Spanien.

Alt er grønt og frodigt og farverne friske og stærke under den blå himmel som hjemme hos os en sommerdag, selv om vi her er sidst i marts. Så frodigt er der ingen andre steder i Det nære Østen, undtagen hist og her ved Eufrats og

Tigris bredder. Ægypten er en have, lige op til ørkenens grænse – takket være Nilen og det net af kanaler, floden forsyner med vand. Uden Nilen intet Ægypten, for der falder næppe en dråbe regn syd for flodens delta, og det vil sige over 1000 kilometer op i landet.

Man er vant til at forestille sig Ægypten i tre striber på langs: Først Nilen, så en smal stribe grøn jord og derefter en bred stribe ørken på hver sin side af floden. I store træk ser det også sådan ud fra en flyvemaskine, men man oplever det ikke på den måde på landjorden.

Når man på vejen til Farouks farm kører langs kanalen mellem Cairo og Ismailia (ved Suez-kanalen), ser man kun grønt og grønt så langt øjet rækker, skiftende afgrøder af kløver, kartofler, tomater, løg, korn, majs o. s. v. i små lodder uden anden afbrydelse end lidt krat hist og her og enkelte svajende dadelpalmer – for jorden er altfor god til palmelunde.

Ørkenen er ved overrislinger ved hjælp af primitive vandsnegle, trukket af kameler, æsler og okser trængt så langt tilbage, at man knapt aner den bag synsranden – og man ser langt i dette land, fladt som en pandekage. Småbønders slid og slæb og uendelige tålmodighed har vristet jorden fra ørkenen bid for bid. Tænk så på hvilke vidundere moderne teknik kunne frembringe ud over langt

Statshusmand Hassan

større områder, hvis den blev sat i system. Langs kanalen, hvor vi nu kører, pulserer livet som en lang kæde af små og overraskende oplevelser og indtryk imellem hverandre. Små tømmerflåde-færger trukket ved håndkraft af passagererne selv, piler frem og tilbage over kanalen. Kameler kommer gyngende henad vejen med toplæs af løg og andre sæsonafgrøder på ryggen. Pludselig ligger der et helt skibsbggeri ved bredden, og ved siden af er et stort stykke grønsvar blevet indhegnet til en moske under åben himmel, hvor de troende ydmygt bøjer sig mod Mekka i bøn.

Med deres fantasifulde rig og spændte sejl kommer de bredbodede nilfartøjer sejlene op gennem kanalen. Modsat bliver de op mod vinden trukket af hele skipperfamilien, mand, kone og børn, i lange slæbetove fra en sti langs bredden. På vejen skal bilen hele tiden sno sig imellem noget, som en dansk færdselsbetjent ville fortvivles over. Det værste eksempel er en stor fabrikskedel, som transporteres trillende i fuld bredde henad kørebanen. . . . Man får knap tid til at fordøje et indtryk, før det næste er der, så rigt pulserer livet. Men hvis man forlader kanalen, og blot kører 5-10 minutter ud til en af siderne, ligger ørkenen der, gul og død – nej ikke død, for livet slummer i dens sprukne overflade, og vand kan forvandle den til agre hurtigere, end heden blev kornmark hos os.

Skarpere kontraster mellem levende og dødt end her i Ægypten findes ikke mange steder på jorden. Hvor græs og korn kan drikke vand efter behag, er det saftige mørkegrønne et tydeligt kendetegn på landets fedme, sol er der i overflod, og jorden er mættet af frodigheden fra tykke lag af flodslam, ophobet gennem generationer. Under mit besøg i marts var man allerede i gang med hvedehøsten for at gøre klar til næste afgrøde. Tre skiftende afgrøder i et år er ikke ualmindeligt. Aakjær kunne have digtet lige så svulmende om Ægypten som om sit hjemland.

Langt fra slaraffenland

Men alligevel er Ægypten milevidt fra at være et slaraffenland. Statshusmandskolonier som den på Farouks farm holder endnu til undtagelserne. Den ægyptiske landsby, som man hyppigst ser den, er en myretue af brunsorte hytter, klinet tæt op ad hinanden af storknede klumper nildynd, dyngt sammen på et skelet af rør og ris. Her lever langt den største del af Ægyptens 24 millioner mennesker i snavs og gødning og al slags urenhed. 25 pct. af de nyfødte bukker under i denne elendighed, men alligevel formerer befolkningen sig hæmningsløst med knapt en halv million om året.

Det er overflødigt at skildre alle de sygdomme, som er en følge af denne sammenpakning, og af børnenes roden i slam og gødning. I bagende sol arbejder kvinderne i deres sorte slørdragt på markerne eller bærer tunge byrder på hovedet. På afstand ligner de store, sorte fugle, der basker med vingerne, når de rejser sig og samler den upraktiske dragt om sig. Traditionen forbyder dem at skille sig af med den. Kanalvandet, ofte opstemmet i små stillestående vandrender, tjener ikke blot jordens overrisling, men er ofte det eneste disponible til drikkevand, til vask, til husholdningsbrug, skønt inficeret af nødtørft og af anden slags urenhed.

Der må føjes adskilligt flere plager til de ti, der nævnes i bibelen, flueplagen f. eks., men allerværst er en lille mikroskopisk orm, som findes i myriader i nilvandet. De små orme sætter sig under neglene på fellaherne, når de dagen

lang må rode i kanalvand, føres derfra ind i blodet, bider sig fast i leveren og ødelægger den. Al denne elendighed stod fellahen hjælpeløs overfor, fordi han indtil for få år siden bare var et arbejdsdyr, håbløst i gæld til godsejeren, uden økonomisk evne til at bekæmpe tilværelsens og naturens onder.

Danmarkshistorien om igen

Den ægyptiske fellahs sociale stilling minder meget om den danske bondes forud for stavnsbåndets løsning i 1788. I min datters Danmarkshistorie læser jeg følgende:

Oprindelig var alle Danmarks bønder selvejere og frie mænd, men i ufredstider havde de små jordejere givet sig ind under herremændenes overhøjhed og beskyttelse. Herremændene havde misbrugt denne magt, og fæstebønderne var i århundrederne blevet forvandlet fra frimænd til ufrigt tyende. Bønderne måtte gøre tjeneste på hovmarken, når nådigheren befalede det . . . og var tilsidst blevet retsløse overfor herremanden og hans fogeder . . .

Den samme tilstand står Ægypten nu overfor at skulle vikle sig ud af.

I begyndelsen af 1800 tallet blev de ægyptiske fellah'er i realiteten frataget deres ejendomsret til jorden ved en manøvre fra den daværende despotiske hersker Mohammed Ali, som foregav at ville sikre driften af jorden ved at samle jorden i større enheder, der senere blev stillet til rådighed for en slags lensherrer, og bønderne blev underkastet deres styre. Selv sikrede Mohammed Ali sig broderparten af den tilranede jord. Ganske vist skete der nogle lempelser under de efterfølgende Khediver, dog på den betingelse at enhver som flyttede bort fra sin lod mistede enhver adkomst – altså et slags stavnsbånd, og bønderne betragtedes stadig kun som fæstere. Da kong Farouk blev jaget bort fra Ægypten i 1952, ejede han godt 150.000 feddan uretmæssigt erhvervet jord, som ganske simpelt blev konfiskeret.

Men i mellemtiden var bønderne sunket ned til at blive en slavekaste, og det gik dem som i sin tid i Danmark, hvorom det hedder i Danmarkshistorien:

Under disse kår var bønderne blevet til fattige og ufri mennesker, som ingen regnede med. Ingen havde mod eller dristighed til at tage fat på egen hånd, derfor levede de stadig som for 3-400 år siden i usle landsbyer, dyrkede deres jord i fællesskab og fik kun ringe udbytte af den. Uoplyste og drikfældige var de næsten alle . . .

Dette er som kunne det være sagt om de ægyptiske bønder, blot med den ændring, at de i stedet for drikfældige er forfaldne til den endnu større last at ryge haschis og opium (hvorfor disse narkotika er forbudt i Ægypten, men smuges ind i stort omfang). Før landreformen satte ind var besiddere af mere end 1 feddan et ubetydeligt mindretal. Tre fjerdedele ejede kun ½ feddan eller mindre.

Omvendt rådede ca. 100 personer over henved ½ million feddan – ingen af dem havde mindre end 1000 feddan. Hverken fæstere eller bønder kunne klare sig med dette minimum af jord, men måtte ekstra tjene det nødtørftigste ved dagleje på godset til ussel betaling – en slags hoveri.

Lad os endnu engang springe tilbage til Danmarkshistorien, som fortsætter:

Selv var de (bønderne) alt for sløve til at tænke på en forbedring af deres kår, men

kloge folk begyndte at indse, at så længe bonden levede i armod ville hele landet blive ved at være fattigt. De så også, at den eneste måde at hjælpe bonden på, var at løse hans lanker og give ham frihed og ejendom. Thi kun fri mand på egen jord har glæde ved at spare og holde hus med det, han tjener . . .

Også dette passer på en prik på Ægypten. Den forhutlede underkuede fellah havde ikke rygrad til selv at stille krav, men ansvarsbevidste folk så, at for Ægyptens nationale økonomi var det katastrofalt, at befolkningstallet sprang i vejret, hvorimod den årlige nettoindtægt for småbønder gik helt ned til 8 æg.pd. pr. feddan (160 kr. officiel kurs, mindre efter den rigtige), og det dyrkelige areal udvidedes alt for langsomt. Med et indekstal på 100 ved århundredskiftet, var jordarealet kun steget til 116 50 år senere, befolkningstallet derimod til 221 – hvilket viser et skærende misforhold. Allerede inden Farouks flugt havde enkelte fremsynede politikere stillet forslag om en jordreform i parlamentet, men hver gang blev forslagene kvalt af det overvældende store antal jordejere i parlamentet.

På godt og ondt blev det nu diktaturet, som måtte gennemtvinge reformen, og man forundres igen over ligheden med tilsvarende danske forhold, specielt som de gav sig udtryk i len- og stambuses ophævelse. I Ægypten blev jordejerne ikke frataget jorden (med undtagelse af den kongelige familie, som havde gjort sig fortjent dertil), men det blev fastslået, at ingen måtte eje mere end 200 feddan landbrugsland, dog med den vent, at op til 100 feddan ekstra kunne overføres til arveberettigede børn. Det overskydende udstykses til bønder, som ikke i forvejen ejer mere end 6 feddan, således at gennemsnitsbesiddelsen bliver fra 3-5 feddan, alt efter familiernes omfang og behov.

Et columbusæg

Alle erstatningsbetalinger og afgifter blev dernæst reguleret efter ejendomsskylden. Den afleverede jord afregnes i en periode af 30 år med 70 gange ejendomsskyld-afgiften, hvortil kommer 3 % i årlig rente. Og på nøjagtig samme måde må de nye statshusmænd betale deres ny-erhvervede jord med tilsvarende afdrag over 30 år, plus 3 % årlig rente, samt 15 % til dækning af overdragelses- og byggeomkostninger. Altså noget i retning af et columbus-æg. Indtil nu er 200.000 bønder (med familier 1,2 mill.) blevet statshusmænd efter denne lov, men der er betydelige arealer, som endnu ikke er afleveret, endvidere er meget jord under statens forvaltning i en overgangsperiode – altså under kontrol af et organ svarende til jordlovsudvalget herhjemme. Endelig består stadig de reducerede godser og mange andre, som i forvejen var under 200 feddan, og deres fæstere og arbejdere bliver jo ikke selvejere. Men også deres interesser bliver beskyttet af den nye lov med en bestemmelse om, at ingen fæsteafgift kan sættes højere end 7 gange ejendomsskyld-afgiften, og dagleje-lønninger skal bringes i overensstemmelse hermed ved voldsfærdigheder. For første gang i Ægyptens historie får landarbejderne adgang til at danne fagforeninger.

Forbi er hoveriet og forbi de urimelige fæsteafgifter, som bønderne sukkede under. Systemet er altså, at man ikke ønsker at gøre de besiddende til lønnet arbejdskraft, men det modsatte: Fæstere og landarbejdere skal så vidt muligt blive selvejende, alt efter princippet: Hjælp til selvhjælp. Ejendomsretten og den individuelle selvstændighed er begreber, som Nasser stadig

vender tilbage til i sine taler (f. eks. „Vi tror på individets personlige frihed og ret til at arbejde og handle frit, så længe det ikke er rettet mod folkets og nationens interesser“). En anden hovedlinje er hans stærke understregning af, at regeringen kun kan gøre forberedelserne, og at det er folket, som gennem deres egne organisationer skal gennemføre genopbygningen. Derfor spiller andelstanken en større rolle i dagens Ægypten, end de fleste gør sig forestilling om. Om det er af begejstring for ideen eller for at gøre en dyd af nødvendigheden, skal jeg lade være usagt. Nødvendigt var det i hvert fald (som for Danmark under firsernes landbrugskrise). Ellers havde de store jordejere fået ret i deres propaganda-påstand: at jordreformen ville føre lige lukt ind i en produktions-katastrofe, fordi de nye småbrugere var for ringe til at stå på egne ben.

Mislykket stormløb

Hverken på dette punkt eller på andre lykkedes deres stormløb. De søgte at sabotere udstykningen ved at rive bygninger og anlæg ned på den jord, de skulle aflevere, men alt, hvad de havde ødelagt måtte de genopbygge på egen bekostning. De truede med at lade de igangværende foranstaltninger til indvinding af ny jord (en livssag for Ægypten) gå i stå, hvilket afværgedes ved at gøre al nyindvunden jord udstykningsfrit i 25 år. Men den store triumf var lovens krav om, at de nye statshusmænd skulle være medlemmer af en andelsforening, omfattende en eller flere kolonier. Resultatet er blevet voksende produktion i stedet for faldende.

På egen hånd ville Hassan og hans fæller ikke være i stand til at skabe det samarbejde, som kunne sikre dem mod at falde i hænderne på ågerkarle og hensynsløse opkøbere, siger de ledende embedsmænd fra jordlovsudvalget undskyldende om tvangsindlemmelsen i andelsforeninger, da vi står ude på statshusmand Hassans jord.

Hassan føler sig i hvert fald ikke trykket af denne tvang, men viser sin nye herlighed lykkeligt frem og lader sig beåret fotografere med ko og hus, skønt muhamedanere hader at se et kamera. Hans hus er ganske vist et lille kubikformet elementhus uden dikkedarer, og koen ville „dumpe“ på Bellahøj, men tidligere boede han, som koen bor nu – og han er rigere end han nogensinde turde drømme om. Og så er han stemmeberettiget medlem af koloniens andelsforening, deltager i generalforsamlinger med valg af formand og bestyrelse på samme måde som i Danmark. Det eneste indgreb i foreningens selvbestemmelsesret er, at den står under tilsyn af en distriktkontrollør, og at den daglige virksomheds leder skal udpeges blandt kvalificerede folk, som regel en landbrugskandidat. Men til gengæld kan Hassan få hjælp fra sin andelsforening til næsten hvad som helst, han ønsker at gå i gang med, for andelsforeningen er på en gang bank, leverandør, produktionscentral og salgsorgan – ja, sågar en slags syge- og hjælpe-kasse, samt kulturel institution med oplysningsformål. Hovedformålene er følgende:

Forsyning af medlemmerne med kreditmidler til nye opgaver eller udvidelser.

Fælles indkøb af frø, gødningsstoffer, besætning m. m.

Fællesdrift af maskiner, lagre og siloer, samt transportmidler.

Hjælp til produktionen (både rådgivende og praktisk, f. eks. kanalgravning).

Fællessalg af afgrøderne (med samtidig fradrag for låneafdrag, renter og skatter).

Oprettelse af brugsforeningsbutikker.

For alle ydelser betales i det omfang, de er udnyttet, helt overensstemmende med dansk andelspraksis.

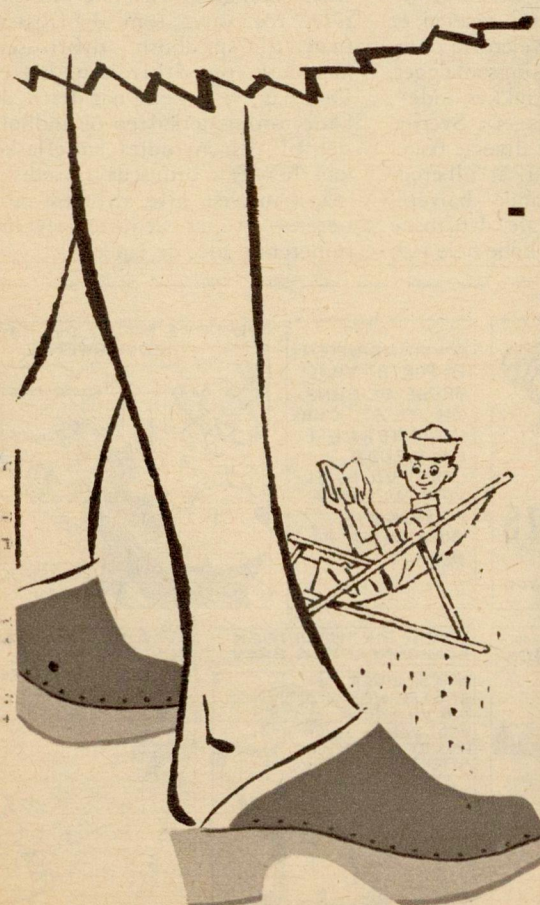
Indenfor hver hovedgruppe er der mange brancher. Af pladshensyn skal som eksempel blot nævnes, at de nye statshusmænd sættes i

gang med fjerkræavl på den måde, at andelsforeningen leverer medlemmerne 12 kyllinger 21 dage gamle og hver kylling betales senere med 4 æg. Kvæg til medlemmerne købes gennem andelsforeningen, ikke blot for at sikre dyrenes kvalitet, men også med henblik på, at der i afregningen kan indkalkuleres forsikringspræmie og dyrlægetilsyn, hvoraf medlemmet dog skal bære 25 pct. selvrisiko til sikring af omhyggelig behandling af dyrene. Mejeridrift og gartneri hører også til andelsopgaverne.

Perfekt organisationsstruktur

På Farouks farm placeres de nye huse spredt mellem parcellerne som i danske kolonier, men i de fleste andre udstykningsområder får hver husmand tre parceller, som placeres uafhængigt af hinanden i tre sammenhængende stor-skifter. Derved kan der gennemføres mekaniseret stor-drift ved jordbehandling, tilsåning, overrisling, gødningstilførsel og høst. Alt det øvrige slid, som tidligere blev gjort med hænderne, med elendige redskaber eller ved hjælp af et æsel eller en kamel, sørger maskinerne for. Ingen steder vil der blive mere end en kilometer mellem hver enkelt husmands parceller, og han vil stadig være interesseret i at pleje sin egen jord individuelt. Men hus og jord kan ikke lægges sammenhængende.

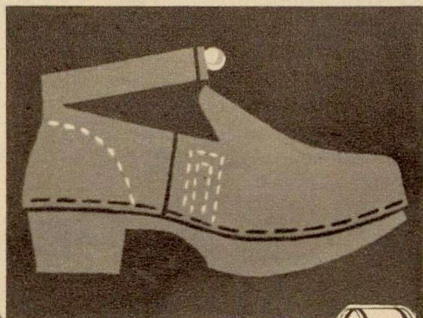
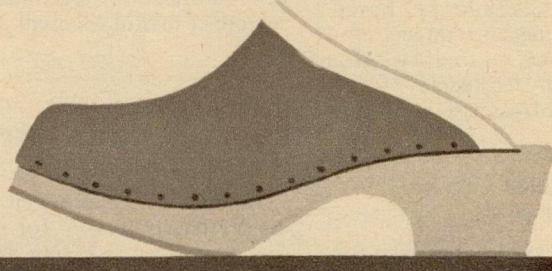
Fra egn til egn opstår andelsforeninger af forskellig type alt efter deres særlige opgave. Indenfor hver type samles de enkelte koloniens foreninger i større centralforeninger til varetagelse af de større fællesopgaver, og disse centralforeninger går endelig op i en landsomfattende union, der engang skal afløse jordlovsudvalget som selvstændigt styrende organ, når udstykningen er tilendebragt. Som man vil se en perfekt organisationsstruktur, som stræber henimod engang at hvile i sig selv. Lad os håbe, Nasser vil interessere sig mere herfor end for at forstyrre den omliggende verden.

Sommer-træsko

- i sommerens glade farver

Træsko er ideelle til sommerbrug – de er ikke for varme og giver en behagelig gang. – Forlang den illustrerede brochure oversommertræsko til voksne og børn i BRUGSEN.

Det betaler sig at købe i

Sommertræsko nr. 1955

røde, lavendelblå og bambusfarvede leveres normalt med gummibeslag.

Str. nr.	Pr. par	kr.
30-31	17,50	
32-35	19,00	
36-39	22,00	
40-43	24,00	
44-46	25,25	

Barnetræsko m. bagrem nr. 1954

røde, lavendelblå og bambusfarvede uden gummibeslag.

Str. nr.	Pr. par	kr.
20-23	10,00	
24-27	10,75	
28-31	12,40	

BRUGSEN

ISTID

for mere og mere mad i stadig flere brugsforeninger

DEN mest revolutionerende idé i levedsmidlernes historie, sagde man om de dybfrosne varer, da de første gang blev bragt på markedet i 1930. Udviklingen siden har ikke dementeret den teori, at gode ideer er ca. 30 år om at blive fuldt akcepteret her i landet. Til gengæld ser det ud til, at det vil gå stærkt i de kommende år, ihvertfald hvis man skal vurdere udviklingen ud fra de erfaringer, brugsforeningerne har gjort.

RESULTATET EFTER ET HALVT ÅR

Skønt det kun er lige et halvt år siden, FDB begyndte at forhandle dybfrosne varer, og skønt den menneskelige konservatisme jo ikke mindst gør sig gældende ved indkøbet af madvarer, er afsætningen fra brugsforenings-frysediskene steget uafbrudt måned for måned. I en række forretninger, hvor man særlig nøje har fulgt omsætningen af frysevarer, viste den ganske regelmæssigt en fremgang på ca. 50 pct. i forhold til månedens før.

Omkring 150 brugsforeninger har nu frysediske, og antallet stiger bogstaveligt talt hver dag, men endnu er der naturligvis langt igen, inden forbruget af dybfrosne varer kan sammenlignes med f. eks. USAs, hvor det årlige forbrug har passeret 4 millioner tons – over 25 kilo pr. hoved. Derovre leveres en femtedel af al fisk og fjerkræ, en tredjedel af al spinat og to femtedele af alle jordbær i dybfrosset stand til husmoderen.

AMERIKANERNE FAR DANSKE FISK

Så vidt er vi jo heller ikke forpligtet til at gå, men der er nu noget ironisk i, at en amerikansk husmoder bosat tusind miles fra det nærmeste hav har lettere ved at skaffe sig en frisk torskefilet end mange af hendes medøstre i det havomflydte Danmark. Navnlig da der er en ikke ringe chance for, at den torsk, Mrs. Jones i Nebraska køber et stykke af, er fanget i dansk farvand.

Den samme fabrik i Fredericia,

Det samme gælder naturligvis også andre fødevarer. Dybfrosne grøntsager – spinat og grønræter f. eks. – er så frisk dybtgrønne, at mange tror, de er tilsat farvestof. Det er de ikke, men adskillige mennesker lærer paradoksalt nok først af grøntsager, der har været nedfrosset i ugevis, hvordan de ser ud, når de plukkes. Dybfrosne spinat f. eks. er også mere vitaminholdig end det meste af den spinat, man køber som frisk

i „naturlig“ tilstand. Alt for bogstaveligt skal man vel ikke tage den slags beregninger, men det er ialtfald klart, at der er en tid-gevinst.

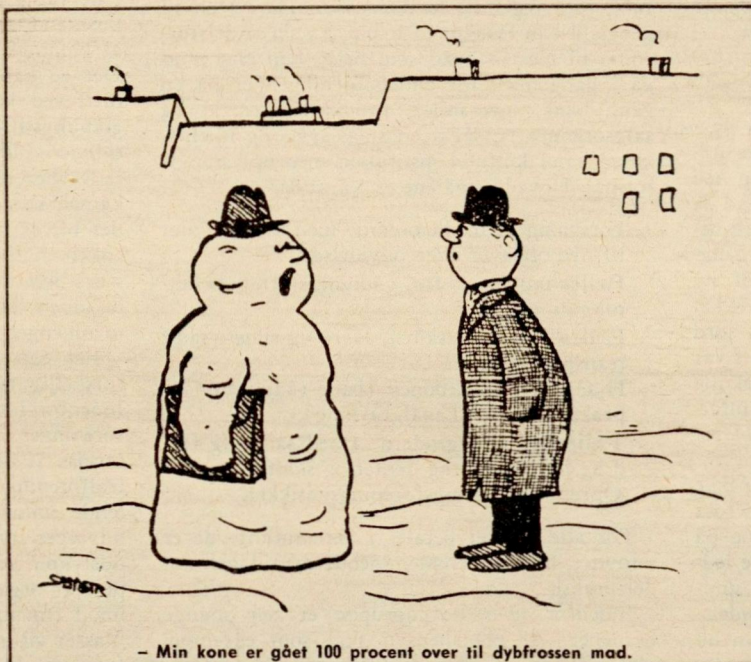
DEN MERE KEDELIGE DEL AF ARBEJDET

Det er tilmed den mere kedelige del af tilberedningsarbejdet, dybfrostfabrikken har taget på sig. Af en torsk for eksempel bortrenses et sted mellem halvdelen og to tredjedele – bl. a. alle de småben, som ellers har en magisk evne til at sætte sig fast i halsen på familiens yngste. Husmoderen kommer først ind i billedet på det stadium, hvor madlavningen begynder at blive morsom.

Foreløbig fører FDB af dybfrosne varer fisk (torske-, rødspætte-, silde- og hornfiskefilet'er foruden fisk-O-letter, som er lavet af pressede torskefilet'er), fjerkræ, grøntsager (spinat, grønkål, ærter, snittebønner, blandede suppeurter, jordbær og hindbær) samt dessertis.

ENDER DET MED DYBFROSSEN KAFFE?

Vareudvalget udvides dog utvivlsomt efterhånden. I de lande, hvor man er længst fremme med dybfrysningen, er listen over frysediske-varer næsten uoverskuelig, og eksperterne spår, at man inden mange år vil blive præsenteret for varer som dybfrosne mad til spædbørn, dybfrosne kagedej og dybfrosne kaffe. Den dag, vi virkelig når dertil, at både jordmoderkaffen og indholdet til den nyfødtes sutteflaske kan hentes i brugsens frysedisk, må man vist give dybfrost-pionererne ret i, at det var en revolutionerende idé, de lancerede.

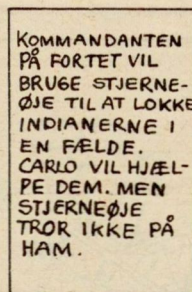
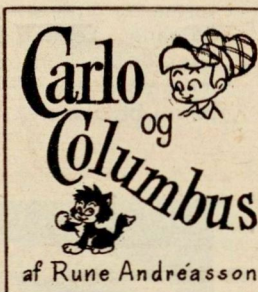
som leverer de populære fisk-O-letter, man kan finde i brugsforeningernes frysediske, sælger nemlig også dybfrosne fisk i kæmpekanta til lande som USA, Australien og Svejs. Både i den australske ørken og i mange danske landkommuner (uden sammenligning iøvrigt) giver dybfrysningsteknikken i virkeligheden husmoderen den første regulære mulighed for regelmæssigt at servere et måltid tilberedt af frisk fisk.

INGEN TAB I SMAG, UDSEENDE ELLER NÆRINGSVÆRDI

Frisk er den, som nogen nylangt Vesterhavstorsk – for ikke at sige mere. Den fisk, som hales op af vandet på Doggerbankerne, har jo nemlig ofte nogle dage for sig i nediset stand, inden den når frem til forbrugeren, hvorimod en vare som fisk-O-letterne laves af torsk, der fanges i de danske kystfarvande, så de hurtigt når frem til fabrikken i Fredericia, og fra det øjeblik, fiskefilet'erne er blevet dybfrosset, mister de ikke noget hverken i smag, udseende eller næringsværdi.

– ganske enkelt fordi spinatens vej fra plukkestedet via en grønt-handel til køkkenet i regelen er meget længere end vejen fra plukkestet til dybfrysningens anlægget, hvor vitaminerne „lukkes inde“.

Tidsstudier foretaget i Sverige over tilberedning af diverse fiskearter gav til resultat, at tilberedningstiden nogenlunde halveredes, hvis man brugte dybfrosne varer i stedet for at købe hele fisk

KØKKENET

*er det farligste sted
i hjemmet*

DET er nu statistisk bevist, at køkkenet er det farligste rum i hele hjemmet – ikke alene som arbejdsplads, fordi man der omgås risikable ting såsom elektricitet, gas, knive, trappestiger og kødhakkemaskiner, men også fordi det fortrinsvis er i køkkenet, at børn finder de giftige ting, som de i nysgerrig uforstand putter i munden.

Det hører i og for sig sammen med hele den måde, vi lever på nutildags: Vi fylder vore hjem med alle mulige rengøringsmidler, det ene krassere og giftigere end det andet, med medicin og piller, med fluedråbere og museudryddelsesmidler; og vi er alt for skodesløse med disse ting.

To danske læger – Preben Ollendorff og Jan-Henrik Probst – har fornylig foretaget en statistisk opgørelse af resultatet af elleve års arbejde med børneforgiftninger på Sundby Hospitals børneafdeling, og det er ikke hyggelige tal, de kommer til. Man har haft ialt 169 tilfælde, altså mere end ét om måneden på dette ene hospital. Den største gruppe, nemlig 54, af alle disse forgiftninger skyldes, at barnet har fået fat i et eller andet rengøringsmiddel eller husholdningspræparat, især petroleum, terpentin, salmiakspiritus, acetone eller sulfosæbe. I 8 andre tilfælde er det midler til skadedyrsbekæmpelse, børnene har slugt, simpelthen fordi disse ting

ikke var forsvarligt gemt hen.

I USA, hvor man næsten svømmer i patentmedicin og alle mulige arter af husholdningsmidler, er det værre endnu; her er tusinder af tilfælde, hvor børn bliver dræbt, blindet eller invalider for livstid ved forgiftning. En af de amerikanske specialister på om-

*Det er fortrinsvis i køkkenet, børn finder
giftige ting, som de putter i munden*

rådet, dr. Harold Jacobziner, har gjort op, at forgiftninger med kemiske stoffer i New York er den tredjehyppigste dødsårsag hos børn under 6 år, og det er ham, der på grundlag af en omfattende statistik har udnævnt køkkenet til hjemmets farligste rum.

Systematisk indsats mod forgiftninger

Lad os sige, at et barn har taget for sig af en flaske møbelpolitur i køkkenskabet. Det er giftigt – men dette er jo ikke nok at vide. Der findes mange slags giftstoffer, og næsten hver eneste af dem

kræver sin specielle modgift og behandlingsmåde. Der eksisterer måske hundrede forskellige mærker alene af møbelpolitur, og selv om det godt kan være, at etiketterne er mere forskellige end indholdet i de fleste af flaskerne, så må man dog vide noget konkret om giftstoffets art, før man kan sætte alvorligt ind imod det.

Amerikanerne, der jo har tusinder af forskellige mærker, hvor vi måske kun har hundrede, søger problemet løst gennem en slags giftkontrolstationer, hvor der bl. a. findes et helt bibliotek og et systematisk katalog med oplysninger om de forskellige giftstoffers forekomst i alle de mangfoldige produkter, som moderne mennesker og – alt for hyppigt – deres børn kommer i berøring

med. En sådan station sætter hospital eller læge sig i forbindelse med, når et barn findes forgiftet. Og har man først derigennem fastslået giftstoffets natur, bliver chancerne for helbredelse ved rettidig indsats langt større.

Også vore læger og hospitaler sætter meget energisk ind mod forgiftningerne; det ses alene af det forholdsvis lille antal dødsfald (kun 2 af de nævnte 169 forgiftede børn på Sundby Hospital). Men trods alle anstrengelser er der stadig børn, der dør eller får varigt mén af forgiftninger i hjemmet. Og ansvaret herfor er for en stor del forældrenes. Det er deres opgave at holde de giftige ting langt uden for børnenes rækkevidde og til stadighed at indprente, hvor farligt det er at smage på noget ukendt, selv om det ser aldrig så indbydende ud og eventuelt smager vældig godt.

Den livsfarlige medicin

Der findes nemlig ting, som smager dejligt, men som er dødsfarlige for børn – især visse medikamenter. Hvad hjælper det, at vore apoteker indrettes efter alle mulige sikkerhedsforskrifter, og at mange giftige ting kun må udleveres i små portioner på recept, når man i masser af hjem opbevarer flasker og piller glas alt for lettilgængeligt?

38 % – altså langt mere end en tredjedel – af de forgiftningstilfælde, som de danske læger har lavet statistik over, er simpelthen sket, fordi forældrene har anbragt medicin, så børn let kunne tage den. Det er *codein*, der forvolder de fleste forgiftninger, hvilket skyldes dels stoffets alt for store udbredelse, og dels nogle af *codein*præparaternes velsmag. Men ved siden af smertestillende midler har vi danske en forkærlighed for sovepiller (vi sætter 250 millioner sovepiller til livs om året), og denne tilbøjelighed er årsag til det næststørste forgiftningstilfælde hos børn.

Det er ikke bare medicinskab eller natbordsskuffe, der er gemmesteder for de farlige medikamenter – bedstemors taske kan gemme lige så stor fare. Ikke få ældre damer går rundt med et helt lille apotek i deres håndtaske, som de tankeløst stiller fra sig, hvor småbørn kan få fat i den. Og er der noget mere spændende end sådan en taske? Måske er der flødekarameller i, og i hvert fald er der nok et glas med bedstemors hovedpinepiller, som hun selv slet ikke finder stærke nok, men som kun er alt for stærke for en rolлинг i den aldersklasse, hvor nysgerrigheden er større end forstanden.

Mennesket har i de ældste tider levet af at samle bær og svampe, og en rest af denne levevis stikker vel i os endnu. Men det kan være en farlig leg. 10 % af børneforgiftningerne på Sundby Hospital er forårsaget af svampe og planter, og langt de fleste bærer den smukke guldregn skylden for. Det er her gerne de lidt større børn, i 4–5 års alderen, som kommer galt af sted, og lægerne har ofte vanskeligt ved i de enkelte tilfælde at fastslå, hvad det egentlig er for en slags giftige vækster, børnene har sat til livs.

I 6 af de 169 forgiftningstilfælde var årsagen, at børnene havde spist tobak, som oftest i form af cigaretter. Tobaksaske hører heller ikke til den sundeste børnemad, så hvis man har børn, er det ikke bare en rengøringsdyd, men en nødvendighed at tømme askebægre hyppigt.

Men som sagt: langt den største fare rummes i køkkenet, og i godt og vel tre fjerdedele af samtlige de forgiftningstilfælde, som de to danske læger har haft med at gøre, var uforsvarlig anbringelse grunden til, at børnene fik fat i forgiftningsmidlet. Der må altså passes bedre på. Og det er ikke alene forældrene, som har ansvaret herfor, men i virkeligheden enhver voksen, der blot af og til har børn i sit hjem.

MEN JEG KAN VEL OGSÅ SKRIVE TIL STORE BØFFEL!

MEN JEG KAN IKKE LÆSE BLEGANSIGTERNES SKRIFT!

LILLE COLUMBUS! FØLG EFTER INDIANEREN, OG GIV MIT BREV TIL HØVDINGEN!

BED MINE RYTTERE OM AT GØRE SIG KLAR TIL AT RIDE MED MIG TIL LANDT FALDET!

LILLE COLUMBUS KLAT- RER OVER PALISADEN

forbruger-

nyt

REDIGERET AF BODIL M. BEGTRUP

Strygefri stoffer skal vaskes dit...

STRYGEFRI skjorter, strygefri bluser, strygefri kjoler, strygefri bomuldsstoffer i metermål. Alt det kan vi få – alt bliver så let, er det ikke dejligt! Jo det er, hvis vi bare ikke går hen og ødelægger strygefriheden ved forkert behandling i vask eller brug. Hvad der lettes i den ene ende kræver nye metoder i den anden.

At et stof er strygefrit vil sige, at det får en efterbehandling, som for de strygefri stoffers vedkommende består i en kunstharpiksbehandling. Efter denne proces tørrer tøjet hurtigere efter vask, fordi vandet glider af ligesom på nylonstoffer, og det krøller ikke, hvis man vel at mærke behandler det rigtigt i vasken.

Der følger vaskeanvisning med al strygefri konfektion og metervarer, men den kan blive væk, og iøvrigt er det vanskeligt at få alt med i en vævet etiket eller en kort trykt vaskeanvisning.

De fleste ved, at sender man tøj af strygefri stoffer på vaskeri, f. eks. skjorter, må man udtrykkelig gøre opmærksom på, at tøjet skal behandles som strygefri. Det står tit i skjorterne enten på dansk eller engelsk (non iron, udtales ajron), men bemærk det alligevel på vaskesedlen. Strygefri stoffer må ikke vaskes i vand varmere, end man kan holde hænderne i det. Koges de, forsvinder det strygefri.

Tøjet må heller ikke ligge iblød mere end en halv times tid og da i rigeligt vand, så der ikke kommer folder i tøjet. Af samme grund må strygefri ting ikke lægges i snavsetøjskurven, hvor det presses sam-

men og får folder, der ikke forsvinder uden strygning.

Skjorter, bluser, skørter o. l. af lyse, ensfarvede, strygefri stoffer skal vaskes tit, helst hveranden dag. De vaskes bedst med *Blida* og ved at vaskeluden trykkes gennem stoffet ganske som med uld og silke. Kun særligt udsatte steder som halslinninger, manchetter o. l. gnides let. Efter vasken hænges tøjet på bøjle, og vandet stryges af ved et blidt greb om tøjet med begge hænder.

Strygefri stoffer må aldrig vrides, og det tørres i skyggen eller indendørs. Isolen gulner de hvide, strygefri stoffer. Glat flipper, manchetter og forsiden på skjorter eller bluser med håndfladen, inden tøjet er helt tørt, så bliver det pænere. Det kan være nødvendigt at gå kjoler, bluser, skjorter m. m. efter med et lunkent jern. Hvis kjolen er syet i en ret stram facon, kommer der skarpere folder i den end i en vid kjole. Folderne forsvinder kun ved en let strygning.

Trods de hensyn, der må tages til de strygefri stoffer, er de en god hjælp for os – ikke mindst i sommerkjoletiden – og hensynene er jo ikke vanskelige, de skal blot kendes:

Hyppig vask

Håndvarm vask

Ingen gnidning

Ingen vridning

Ingen sol

Undertiden let strygning med lunkent jern.

Der er noget, der er blevet meget billigere

og det er plasticdragtposerne, som er faldet ca. 30 % bare i det sidste årstid. De fås nu i tre størrelser: 130×60, 160×60 og 160×75.

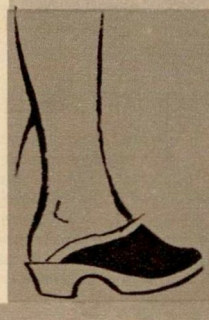
Den mindste er god til barnetøj, bluser, jakker, duffelcoats o. l., den mellemstore er til kjoler, dragter, herretøj og lettere overtøj. Den store er til overtøj, der fylder meget, især pelse. Det er meget vigtigt, at pelsværk hænger frit i posen, så pelsbårene ikke får tryk, og der kommer folder i pelsene, det er næsten ikke til at rette ud. Pelse må heller ikke hænge klemte sammen mellem andre poser.

Plasticdragtposerne har store fordele, de er gennemsigtige, de fylder næsten intet (forudsat man har presset luften godt ud af dem inden de lukkes), og de kan bruges igen og igen og er derfor virkelig billige i brug, og de er støvtætte og molsikre.

Ganske vist blev man temmelig forskrækket netop m. h. t. møllene efter en to-minutters udsendelse ifjor der betroede os, at møl kunne æde sig gennem plasticposerne. Skadedyrslaboratoriet oplyser dog, at det kun kan ske, når det helt store uheld er ude, og det er som bekendt lige så sjældent som at have det store held. Man har haft tilfælde, hvor en plasticpose med tøj, anbragt på en hylde, blev forceret af en velvoksen møllarve, der havde overlevet støvsugning, sol og udluftning. De unge møllarver og de levende møl kan ikke angribe plasticposerne. Hvis møllarverne derimod spærrer inde med tøjet i posen, ja så sker skrækelige ting, for de er jo ikke interesseret i at gnave sig ud igen.

Det er også praktisk at tage nogle plasticdragtposer med i sommerhuse, på campingtur og andre steder, hvor man ikke kan regne med noget videre skabsplads. Tøjet kan hænges op i posen og er godt beskyttet mod støv og fugt.

AKTUELT

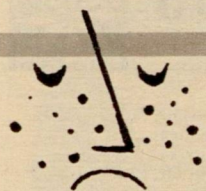

FØDDERNES SOMMERKUR

TIDEN er inde til at stikke fødderne i træsko og få de krøllede tær og trætte fodrodsben aflastet – kort sagt bødet på de spidse og højhælede sko's ulykker.

FDB har en træskofabrik, og der kæler man ligefrem for træskoene, former den med omhu, så foden hviler godt i den, og alligevel får der fornødne motion. De er dejlig lette og så fikse som træsko kan blive. Til en munter sommerkjole eller sjove slacks kan træsko iøvrigt være ligefrem chike. De kan fås uden hælkappe i farverne rød, lavendelblå, bambus, grøn og hvid, og med hælkappe i rød, bambus, grøn og hvid. Bestil dem, hvis de ikke er på lager i brugsen.

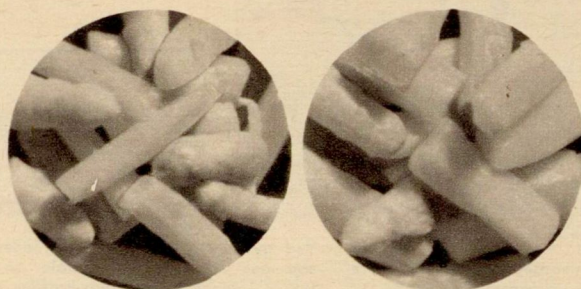
Alle bybørn burde have et par sommertræsko at løbe med på landet. De er en sundhedsskur for den voksende og „bløde“ fod. Spen-derer man gummisåler under dem, støjer de ikke så meget, og træskosålen holder mange gange længere.

De små plager

DET nytter ikke at nægte det, man har „bumser“, når man bevæger sig mellem de 16–20 år, og hvor er man ked af dem. Der kan gøres meget mod plagen: Undgå for fed mad og vask ansigtet godt med sæbe om aftenen og gnid det derefter ind med *Camferine*. Jeg lover ikke, det hjælper alle, men mange synes, at det er godt. Om dagen er solbade i passende dosis udmærket, men beskyt huden mod udtørring f. eks. med *Norita*.

En anden ting, *Camferine* er god til, er „rubbet hud“. Havearbejde, rengøring og vask tørrer hænderne ind, men de bliver hurtigt fine, hvis man bruger *Camferine* både før og efter arbejdet. I mange år har jeg smurt og gnedet det lille sted på underarmen lige under albuen, som altid er lidt rubbet, med alskens cremer, først da jeg gav huden en omgang med *Camferine* forsvandt det omgående.

Der henkoges og dybfrysres til vintergryderne...

DER skrælles ca. 100.000 kg asparges i Svendborg for tiden. De sorteres i *ekstrafine*, *fine* og *aspargessnitter*. Asparagusstykkernes tykkelse og

udseende er afgørende for sorteringen. Normen er for de *ekstrafine* ikke over 90 stk. pr. kg, og for de *fine* ikke over 150 stk.

Til *aspargessnitterne* anvendes tynde asparges og tykke, uregelmæssige asparges og farvede hoveder. At aspargeshovedet er letfarvet blåligt eller grønt har ingen smagsmæssig, men kun æstetisk betydning. For at sikre, at der ikke kommer træede asparges imellem snitterne, tages stikprøver, og er der noget galt, rapporteres det straks fra laboratoriet til konservesmesteren.

Efter aspargessæsonen tages der fat på grøntærterne. De både dybfrysres og henkoges. Salget steg med 28 % i år, så der er lige ved at være udsolgt i disse dage, men det var også nogle ualmindelig gode ærter.

Jaffa-star, den fine orangeade tilberedt af israelsk juice, er nu ude i brugsen, der blev solgt ca. 240.000 flasker sidste sommer, men den er også god.

MANGE GODE LÆSERBREVE

LÆSERNE har fulgt Forbruger-Nyts opfordring om at komme frem med, hvad de måtte have på hjerte vedrørende forbrugerproblemer. Vi har fået mange breve med små hjertesuk over en vare, der skuffede, breve med spørgsmål, og breve med forslag om nye varer eller forbedringer.

Vi lovede at ville honorere spørgsmål eller forslag, der havde interesse for en større kreds af forbrugere. Fru *Helga Hansen, Nr. Aaby*, skriver først nogle pæne ord om Forbruger-Nyt, som vi er glade for, og fortsætter:

„Det er en så lille ting som snørebånd til børnesko. Det har tit irriteret mig, at når et snørebånd i en barnesko er slidt, kan man aldrig få samme korte længde igen, men må

købe voksen-snørebånd, som er altfor lange til de små sko. Jeg har forhørt mig i brugsen og hos skotøjshandleren, men begge steder fået det samme svar, at det fås ikke. Hvorfor? De laves dog til de nye børnesko, kunne de så ikke ligeså godt komme i handelen?“

Problemet er forelagt FDBs manufakturafdeling, som svarer, at man for år tilbage havde korte snørebånd i brugsforeningerne, men efterspørgslen var så lille, at man opgav at føre dem.

Men man vil gerne se på spørgsmålet igen, og skulle de være til at få igen i brugsforeningerne, kommer der en notis i Forbruger-Nyt herom.

25 kroner er sendt med posten til fru Helga Hansen.

Det var ikke fint for 10 år siden

at spørge efter byg-cornflakes, man bad blot om cornflakes, der var jo ingen grund til netop at præcisere, at det var en erstatningsvare, og alle mente, at når majsen igen vendte tilbage, var bygcornflakes' saga ude.

Men det er gået helt anderledes. Nu skelnes der tydeligt mellem byg- eller majs-cornflakes og bygcornflakes-tilhængernes skare er stor. Det må da glæde den danske landmand.

FDB cornflakes er iøvrigt blevet billigere, især de, der er fremstillet af majs. Prisfaldet har mange årsager, verdensmarkedsprisen, konkurrencen, men også, at FDB cornflakes nu pakkes i plasticposer, som er langt billigere, men lige så effektive som de dyrere kartoner. Rart at se, at vi på visse områder forskånes for unødvendig fordyrende emballage. Og tomme plasticposer kan man ikke få for mange af i køkkenet. De er næsten uundværlige til grøntsager, ost, pålæg, brød, hovedsalat m. m.

Cornflakes fremstilles som sagt enten af byg

eller majs. Kærnerne dampes, vales flade og ristes, og smagen forbedres med sukker, malt og salt. Cornflakes næringsværdi er der ingen grund til at prale nærværdigt med. De billigere havregryn er på det punkt meget bedre, men vi behøver jo heller ikke altid at spekulere på vitaminer, salte og æggehvidestoffer. Cornflakes er en kærkommen afveksling for rå havregryn, de er meget velegnede til saftsupper, frugtkoldskål, kærnemælksretter, tykmælk m.m., og på majs-cornflakesposen er der opskrifter på lækre kager og desserter. Opskrifter kommer også nok på byg-cornflakesposerne, hvorfor skal de være stedborn?

Bygcornflakes sælges kun i ½ kg poser, majs-cornflakes fås både i ¼ og ½ kg poser.

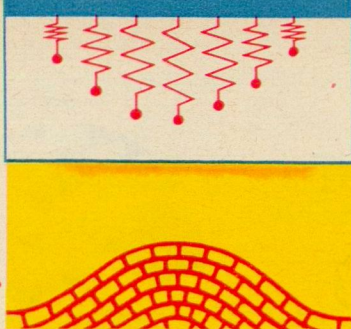

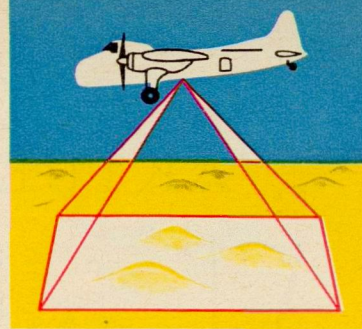
Ved den geologiske undersøgelsesmetode med specielle landmålsinstrumenter afgøres - f. eks. ved studium af klippedannelser og deres indbyrdes beliggenhedsforhold - om betingelserne i en tidligere geologisk periode har været heldige for oliedannelse. Den gunstige struktur afmærkes.

Ved den seismiske metode fremkaldes kunstige jordskælv ved sprængstof, og på de rystelser, som optegnes på en seismograf, kan man aflæse, hvilke faste formationer, jordskælvsbølgerne har mødt og deres form.

Ved dybdemålingsmetoden anvendes instrumenter, som med stor nøjagtighed måler de mindste variationer i tyngdetiltræknings-kraften på overfladen. Klippeundergrunden er af forskellig tæthed, og derfor giver instrumenterne forskellige udslag efter deres form. Som man ser på illustrationen, gentages kuppelformen omvendt af målings-impulserne.

En meget hurtig metode til kortlægning af et stort område er at foretage en magnetisk opmåling ved hjælp af instrumenter, anbragt i en flyvemaskine. Herved kan man domme om udbredelsen af klipper, som har forskellige magnetiske egenskaber og derudfra finde frem til, hvor et oliefelt eventuelt vil kunne stedsfæstes.

SÅVIDT man ved, er olie rester af milliarder af forrådnede småbitte bløddyr og andre mikroorganismer, som i tidernes morgen sank til bunds i havet, og igennem århundreder blev begravet under et mægtigt tryk af overliggende lag, som aflejrede sig lidt efter lidt.

Havet veg, og der opstod svære rystelser og sprængninger af jordskorpen, således at de oprindelige vandrette lag kom til at ligge hulter til bulter i voldsomme kurver og skarpe brud - således som man ser det i skifer-, kridt- og kalkstensformationer, men i særlig grad sandstensbjerge, hvis kurver kan tegne sig skarpt som et kæmpegebis.

Under disse omvæltninger blev

den flydende oliemasse ofte klemmt inde mellem de forvredne lag eller steg til vejrs og samlede sig under aflejringer, som den ikke kunne trænge gennem. Det kunne f. eks. ske, hvor en skråt opadstigende aflejrings var revet over ved et skarpt brud, eller blev krydset af et uigennemtrængeligt overliggende lag, således at olien bogstavelig talt blev fanget i en fælde. Olie, der ligger klemmt inde på den måde, er ikke let at komme på sporet af.

I langt de fleste tilfælde finder man olien langs en underjordisk bjergryg eller måske blot på toppen af en kuplet højdeformation, dybt nede i jorden. Ingen geolog kan vide, hvor der er olie, derimod hvor der er sandsynlighed for at finde

den. Det kan efterprøves, dels ved overfladeundersøgelser, dels ved dybdeundersøgelser i terrænet. De vigtigste af metoderne fremgår af illustrationerne ovenfor, men foruden dem bruges en slags dybhavs-bomber (olie under havbunden?), prøveboringer med boretårne og systematiske eftersøgninger af forsteninger af havdyr i undergrunden. Da Danmark i forhistorisk tid

har været dækket af havet, er der god grund til at vente olieforekomster, hvad også den hårdnakkede vedholdende eftersøgning viser. Formationer, som kunne formodes at bære olie, er også fundet - men hidtil uden olie.

HVOR

Håbet om at finde olie i Danmark er så standhaftigt, at olieborerne stadig snurrer efter mange års skuffelser. På disse sider gives en orientering om, hvad olie er, samt hvor og hvordan den findes.

MODERNE FERIE OG SPORTSFODTØJ TIL FORNUFTIGE PRISER

Dess. 201. Tobaksfarvet moccasin med hvid besætning, gummisål. Str. 34-41 16,85.

Dess. 705, hvid. Tennissko med tåforstærkning. Str. 24-27 8,00. Str. 28-35 9,00. Str. 36-39 10,70. Str. 40-48 11,70.

Dess. 702, blå. „Lion“, en tennissko i særklasse, transparante gummisåler m. hidtil ukendt slidstyrke. Str. 24-27 8,70. Str. 28-35 9,90. Str. 36-39 11,80. Str. 40-48 12,90.

Dess. 427, hvid. Ballerina med blå besætning. Str. 28-35 9,75. Str. 36-39 10,75. Blå str. 28-35 10,00. Str. 36-39 11,10.

Dess. 2105, sort. Sportskøen „Sprint“ m. mosgummiundersål. Str. 28-35 11,40. Str. 36-39 13,00. Str. 40-47 14,00.

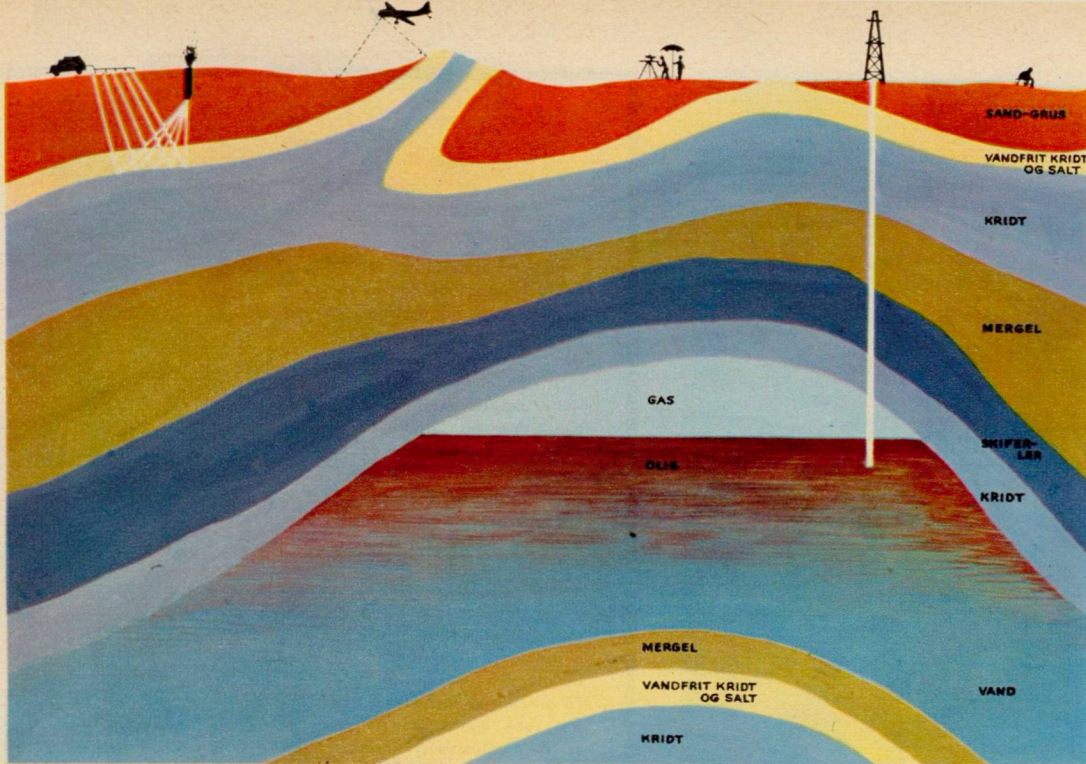

Dess. 452. Sandalsko med svangstøtte. Str. 20-27 7,10. Føres i hvid, rød, blå.

FÅS I BRUGSEN, FOX-MAGASINERNE, STILMAND OG MAGASIN ANVA
- og så får De endda dividende...

I IRAK ligger 60 km nordvest for det store oliefelt *Kirkuk* en kalkstens-højderyg Quara Chauq Dagh, der ligesom en hval på havets overflade hæver sig over det omliggende terræn. På en nøjagtig tilsvarende formation, men et par kilometer under jordoverfladen har den berømte Kirkuk-olie lejret sig – for at blive i billedsproget: langs ryggen af hvalen. På illustrationen til venstre herfor vises, hvordan olien er placeret på en sådan kuppel. Som følge af sin ringe vægtfylde er den steget til vejrs mod kuplens top, men har ikke kunnet komme videre, fordi den er standset af et uigennemtrængeligt lag. Ovenover har dannet sig gas, og under olien vil der altid være saltvand. I Danmark har kuplen flere steder bestået af store salt-horste (som altså nu skal udnyttes industrielt). Det er ret almindeligt, at sådanne horste har sprængt sig vej gennem de overliggende lag, så olien er blevet klemt inde mod saltbjergets sider. Men hvis den findes, er den i hvert fald ikke konstateret ved de danske borer.

FINDES OLLEN?

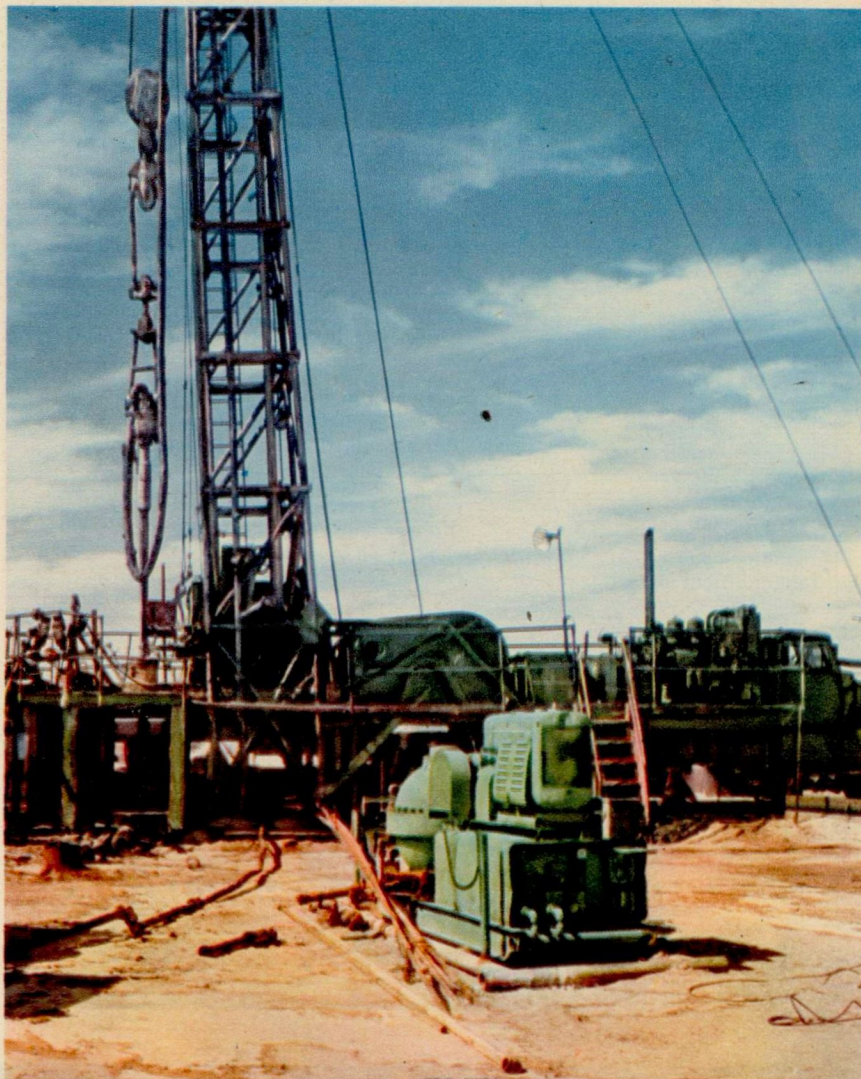
Boringen efter olie foregår ved hjælp af et boretårn, som vist i fuld aktivitet på farvefotografiet. I det høje boretårn kan de enkelte borled hejses op et for et, når et borehoved skal fornyes eller en boreprøve udtages. Tilsvarende kan de enkeltvis sænkes ned i det cementforede borehul og forlænges med nye led i det uendelige. Borehovedet består af et kraftigt gebis af skråtstillede, tandhjulagtige fræsere, anbragt i en rund krans, som ved rotation æder sig ned i selv hårde stenlag. En mudderblanding løber stadig ud mellem „tænderne“ på borehovedet, pumpet ned gennem de hule bor-led og presses derefter op langs cementforingen i borehullet. Blandingen skal dels køle og smøre borehovedet, dels føre det udborede materiale op.

Det er meget vigtigt, at boret rammer rigtigt, helst i udkanten af olielejret. Går det ned i centrum af gas-kuplen, kan der ske en frygtelig eksplosion som følge af udstrømmende gas. Kommer det for langt ud i olielejrets kant, kan olien være iblandet det underliggende saltvand.

Olien ligger ikke som en underjordisk sø, den

findes i limstens-klippens porøse kar, men fuser som sodavand frem mod hullerne i det opsuigningsrør, som sættes ned efter endt boring – ofte med et tryk, som må bremses ved regulering ovenfra, og kan vedligeholdes i mange år. Som regel er der ingen omkostninger, når en olie kilde først er begyndt at rinde – det er de geologiske undersøgelser og boringen (580 kr. pr. m), der koster penge. Dog må olien af og til pumpes op. En anden fremgangsmåde til fremdrivning af olie, som ikke flyder af sig selv, praktiseres ved enten at bore ned til gassen eller til vandet under olien. Pumper man derefter et tilskud af gas (respektive vand) ned gennem de ekstra borehuller, bliver der sat tryk på olien, som nu villigt vælder frem. Også ved at pumpe gas ned langs olieledningsrøret kan olien trykkes frem.

Hvor der nu ikke mere findes olie, kan der oprindeligt godt have været store forekomster, som imidlertid ved ringe vægtfylde har været i stand til at krybe op gennem de overliggende porøse lag og forsvinde i den blå luft eller danne de såkaldte begsøer, hyppigt forekommende i orienten.

Jeg får den gode underholdning **ALT** for damerne

— og jeg glæder mig til at læse det nye nummer!

Der er også...

Interessante aktuelle artikler. — Fængslende modenyt. — Lægebrevkasse. — Praktiske gemmesider om håndarbejde og strikning. — Brevkasse om påklædningsproblemer — og meget mere underholdende og nyttigt stof.

75 øre. Fås hos alle bladhandlere og på postabonnement.

Gennem „ALT for damerne“ får jeg indblik i andre menneskers liv og problemer og får lettere ved at løse mine egne ... og i de gode romaner og velskrevne noveller finder jeg den spændende og forfriskende underholdning, der gør tirsdagen til ugens bedste dag.

Der går ry af min madkunst...

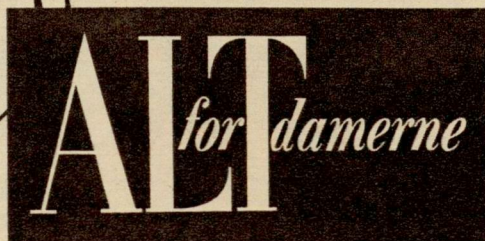
— men jeg lægger ikke skjul på, at jeg får mine gode ideer både til tilberedningen og anrettningen fra „ALT for damerne“'s madsider. — Og de er så grundigt gennemarbejdede!

Enhver kan sy efter „Mønster på stof“

Der er intet at risikere, for mønsteret er tegnet på stoffet og lige til at klippe og sy efter. Det er fikse, moderne modeller — og De sparer meget på den måde!

Man har mere plads, end man tror...

Man skal bare indrette sit hjem moderne og praktisk, og det har „ALT for damerne“'s boligsider masser af eksempler på!

Køb hver tirsdag
— det nyttige ugeblad

Pastor Blem (t. h.) ved båndoptageren, som de unge har megen glæde af. Radio og gramofon har sogneboere i Høng skænket klubben, og fra disse lyder jazz, rock-and-roll samt dagens slagere. Det er det, de unge sætter mest pris på, og hver aften larmer musikken ud på den ellers så fredfyldte villavej. Men de unge hygger sig inden døre og lader sig ikke anfægte af den infernalske støj. Det er musik, det er støj, der skal til, og om man kan høre, hvad man siger til hinanden, betyder ikke væsentligt. — På billedet underheden er fru Lone ifærd med at skrive medlemskort til et par nye drenge. Klubben har nu ca. 150 medlemmer, og der kommer stadig flere. Det rygtes nemlig hurtigt, at man har det rart hos præsteparret Blem i Høng.

UNGDOMMEN

Den bedste fritidsbeskæftigelse synes for mange unge at være dette: blot at læse. Og det er der rig lejlighed til i klubben. Et stort udvalg af ugeblade og hæfter ligger på bordene, og pigerne og drengene kan i lange tider sidde ganske stille hver for sig, hvad enten de nu læser eller gætter kryds og tværs. Og alt imens musikken larmer. Først når pastor Blem ved 21-tiden gør tegn til afslutning, der består i leg, sang eller historie, falder der ro over stuerne. Klokken 22.00 går de unge hver til sit.

Cafeteriaen med limonader, the og kaffe passer de unge selv, både når det gælder indkøb og betjening (billedet foroven). Pastor Blem er på billedet herunder fotograferet blandt sine unge ved afslutningen på aftenen. Der synges, og der synges bravt – og vi kan lide det, siger både piger og drenge.

UNGE HAR FÅET EGEN PRÆST

Billard vækker stor interesse især blandt drengene, og her er to stærkt optaget af denne leg.

HVORDAN man skal få de unge til at gå i kirke, og hvorledes man skal få dem interesserede i det kirkelige arbejde, er spørgsmål, der i vore dage synes uløselige for mange indenfor kirkelige kredse. Mange føler sig hjælpeløse overfor opgaven, der går ud på at finde de unge og få dem til at indse, at både præsterne, kirkerne og religionen er noget, der også vedkommer dem.

Et forsøg på efter helt nye metoder at få en kirkelig kontakt med de unge er i foråret sat igang i Høng på Vestsjælland. Kort og godt: – De unge der har fået deres eget præstepar og deres eget hus, hvor de i deres fritid kan tale og hygge sig med hinanden. Hele kirken står bag eksperimentet, og årsagen til, at det i det hele taget blev startet er denne, at sognets menighedsråd for nogen tid siden fik foræret en villa til formålet. Pastor Carl Emil Blem blev derefter ansat som hjælpepræst, og med helt frie hænder fik han lov til at gå igang med arbejdet for og med de unge. Straks startede han en ungdomsklub og pastor Blem og hans kone, fru Lone, gjorde det helt rigtige: – de holder simpelthen „åbent hus“ – hvilket vil sige, at de unge blot kan komme og have det rart under frie og utvungne forhold. Villaen er indrettet efter de unges egen smag med cafeteria, billard- og bob-salon, læsestue, og i et udhus spilles der bordtennis.

Nogle aftener er det de ganske unge fra 14 år, der samles i klubben. Andre aftener kommer de, der er over 16, og som oftest er villaens stueetage fyldt med over 50 unge mennesker. Foruden almindelige hyggeaftener er der fællesmøder og ungdomsgudstjenester, ligesom ungdomsmøder med diskussion og foredrag også står på programmet. Een gang om måneden har man desuden dans i nogle nærliggende lokaler.

Og måske er det ad denne vej, man kan få de unge til at interessere sig for kirken og dens sag. Jeg håber det, siger pastor Blem, selv om jeg er klar over, at resultaterne ikke opnås på hverken et eller to år.

Klubben i Høng kommer ikke ind under loven om ungdomsklubber, men da man indtil nu er blevet ivrigt støttet af gavmilde sogneboere, der er stærkt interesserede i sagen, stiller man sig ikke pessimistisk med hensyn til den økonomiske side af sagen.

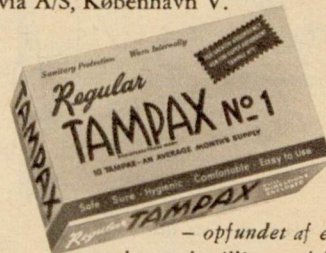

Gå i
hvad De vil,
når De vil –
HELE SOMMEREN!

Der er intet problem, når De bruger Tampax, den sanitære beskyttelse, som bæres indvendig. Tampax overflødiggor bælte, nåle og deslige. Færdig med hudløshed og irritation! Tampax er kølig og bekvem – Tampax mærkes slet ikke, Tampax ses ikke. Tampax giver Dem bevægelsesfrihed – og ro i sindet. Ingen forlegenhed – andre mærker heller ikke noget, da Tampax hindrer odeur i at opstå. Hver enkelt Tampax er pakket i silkepapir, så De altid kan have et par stykker i Deres taske (og de er lette at blive kvit).

BÆLTE
BIND
NÅLE
ODEUR

10 stk. Regular med brugsanvisning på dansk koster kr. 3,25, Super (med 40 % større sugsevne) kr. 3,75. Tampax Scandinavia A/S, København V.

– opfundet af en læge,
nu brugt af millioner af kvinder.

Indsend kr. 1,50 i frimærker – og vi sender Dem en prøvepakke med 5-stk. Regular i neutral kuvert.

Navn:

Adresse:

..... SAM. 15/6

TAMPAX SCANDINAVIA A/S
Vesterbrogade 6 D — København V

DET BEGYNDTE MED EN TERNING

Og blev til museum
på husmandens stuehusloft.

UMIDDELBART syd for Rold skov har husmand Regnar Pedersen, Nysom, sit lille brug. I ydre adskiller det sig ikke fra så mange andre småbrug – men prøv engang at gå op på loftet i stuehuset! Sådan et loft er ikke blot en sjældenhed hos husmænd, men

På Skrukøje i Ravnkilde afdækkede Regnar Pedersen denne sten, hvori der er indhugget et solkors og såkaldte skåltegn – mærkelige, cirkulære udhulninger, hvis betydning videnskaben ikke er helt klar over.

Træterningen, der gav Regnar Pedersen blod på tanden.

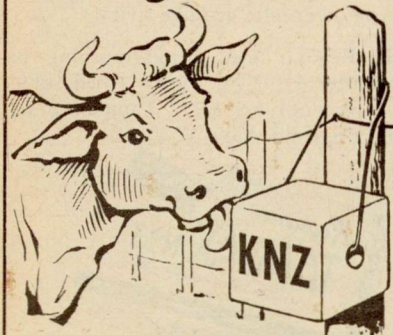
bage til faderen, der havde en skuffe med oldtidsfund. Og da den lille Regnar af en bekendt fik foræret en træterning – det er den, der ses ovenfor, og som formentlig stammer fra den romerske jernalder – vakttes lysten til selv at finde noget. En flinteøkse var drengens første fund, derefter en bronceodk, og så gik det slag i slag. Husmanden fortæller, hvor drengen holdt op, og under sidste verdenskrig fik museumsinspektør Riismøller, Ålborg, nys om Regnar Pedersens virke; han forstod, hvilken værdifuld hjælp Regnar Pedersen kunne blive for fagarkæologerne, og det blev indledning til et frugtbart samarbejde mellem den selv lærde, praktiske husmand og en række af vore kendte oldtidsforskere til lige gavn og glæde for begge parter.

i det hele taget hos en privatmand. Alt står nemlig her i oldtidens tegn. Glasmontre efter glasmontre er fyldt med ting, som af Regnar Pedersen er hentet op af jorden efter at have ligget der i måske langt over tusinde år, omhyggeligt ordnet med sirlige mærkesedler, der fortæller om fundets

art, hvor og hvornår det er gjort. Og i skuffer ligger detaljerede beskrivelser af udgravninger, bilagt fotografier og opmålinger, som Regnar Pedersen har foretaget. Dette fortæller, at Regnar Pedersen ikke er en tilfældig, fuskende amatør. Alle og enhver har nemlig ikke lov til at foretage udgrav-

ning af oldtidsfund. Nationalmuseet har imidlertid givet Regnar Pedersen tilladelse hertil, og i de cirka 15 år, han har haft denne tilladelse, er det blevet til 156 udgravninger. Hvordan bliver nu en husmand grebet i den grad af den historiske ild? Regnar Pedersen kan føre interessen til-

KNZ Mineral Sliksten

K.N.Z. mineral sliksten er vejrbestandige, kan bindes op eller anbringes på stage.

Pris kr. 5,10
pr. stk. à 10 kg

FÅS I BRUGSEN

Kreaturene er nu på græs igen

Ved jordbundsundersøgelser er der konstateret stigende mangel på **mikromineralstoffer** i jorden; særlig udtalte mangler forekommer i sandede jorder, opdyrket mose og kær, lerjord hvor der kalkes eller mergles stærkt, samt på varige græsmarker. Græsafrøderne indeholder derfor ikke altid nok mikronæringsstoffer til dækning af dyrenes behov.

„SALTHUNGER“ PÅ GRÆSMARKEN

Under alle omstændigheder indeholder græs for lidt salt, og hvor der ikke er det rette forhold mellem planternes mineralsalte, kan der opstå „salthunger“ hos dyrene, der viser sig ved trang til at slikke. Det anbefales derfor at give alle dyr, både malkekøer, kalve, heste og får, fri adgang til

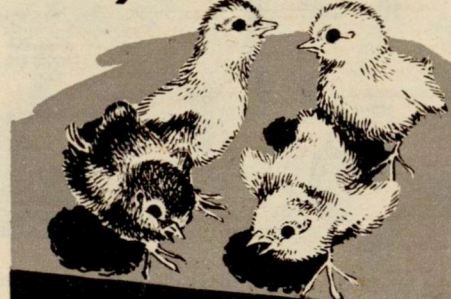
K.N.Z. MINERAL SLIKSTEN

der indeholder tilstrækkeligt salt samt mikromineralstoffer (kobber, kobolt, magnesium, mangan og jod) til at modvirke mangler i græsafrøderne.

Den nye tryksag:

„Praktiske vink om mineralstofforsyningen på græsmarken“, der indeholder nøjagtig oplysning om malkekøernes behov for alle mineralstoffer, mangelsymptomer og årsagsforhold med hensyn til græsforgiftning, leveres gratis gennem brugsen.

Soet fart i dyrene med

Terramycin*

TILSKUDSFODER

– der kan spares ca. 14 dage pr. kyllinge-kuld og meget på foderforbruget, d.v.s. hurtigere og større fortjeneste til Dem.

Sække à 5, 10, 25 og 50 kg

FÅS I BRUGSEN

Pfizer

Martinsvej 7, Kbh. V. Luna 5001

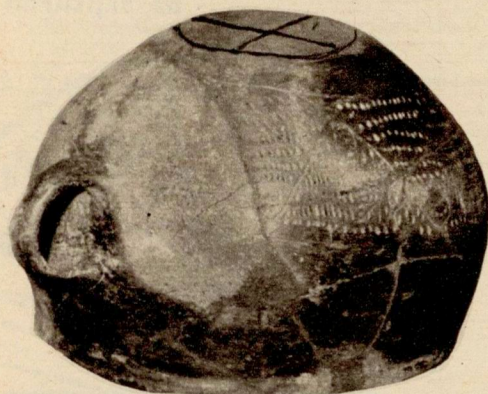
HUSMANDS- ARKÆOLOGENS BEDSTE FUND

Blandt de mange værdifulde fund, som Regnar Pedersen har gjort, er denne meget sjældne træplov, der blev af-dækket i en mose, hvor den iøvrigt nær var gået i ælte-værket. Den er omtalt i et værk om oldtidens plove, som professor Glob, Århus, har skrevet.

I Storeaarden fandt Regnar Pedersen denne lerskål, der er udsmykket med indridsede, vandrette linier. Det er en form for ornamentik, som ellers er ukendt i Danmark, hvorimod lignende eksemplarer er fundet i Finland.

I Ravnkilde by afdækkede Regnar Pedersen en 1500 år gammel grav (fra den romerske jernalder) med blandt andet seks kar. De er – som karret herover – i bunden forsynet med en udsmykning, et solkors magen til det, der er på stenen foroven, som Regnar Pedersen sidder på.

DEN DANSKE

Alminette Transportspand

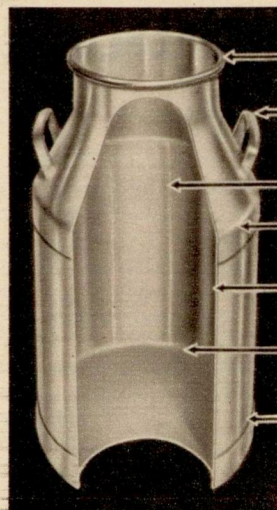
Helpresst i eet styk-
ke af hård aluminium

VERDENS BEDSTE MÆLKESPAND

Elegant strømlinet form •
Umådelig stærk • Vejer
mindre end nogen anden alu-
miniumspand • Let at holde
ren • Hele spandens indre
kan overses • Dobbelt hård
aluminiumlegering.

A/S FREDERIKSBERG METALVAREFABRIK

Nitvej 10 . København F . Tel. C. 2326

solid rand af stor styrke.

hærdede hanke, der ikke
rager frem.

blank og glat overflade.

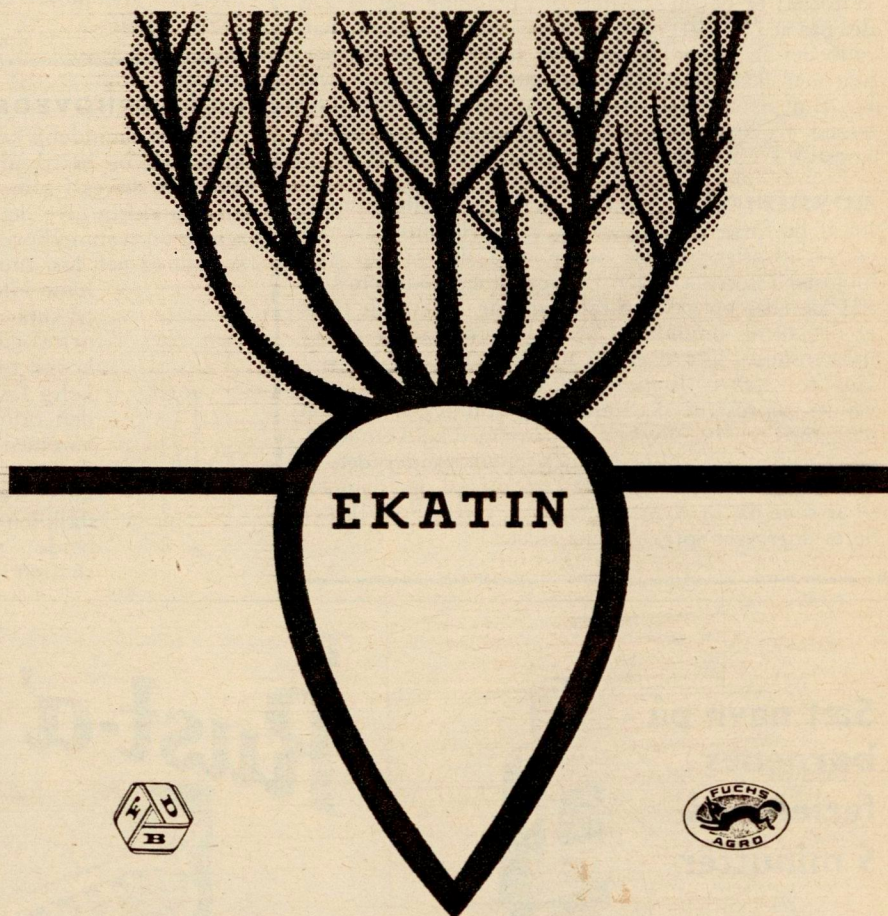
forstærket skulder.

solid vægtykkelse.

buet overgang til bunden.

bundring af hård aluminium
eller galvaniseret stål.

Føres af FDB

Bekæmpes bladlus undgås virusgulset Bladlus bekæmpes med systemgiften EKATIN

Mod virusgulset sprøjtes med 0,75 liter EKATIN i 500-1000 liter
vand pr. ha. Ved nye luseangreb gentages sprøjtn. efter 2-3 uger

EKATIN

er et Sandoz-præparat, der forhandles af FDB og Josef Fuchs A/S

HAVEMANDENS HUSKESEDDEL

15.-30. juni

FRUGTHAVEN. Ormstukne æbler er ikke appetitlige, men larven, der er skyld i disse ormstik, er ikke let at bekæmpe. 2-3 sprøjtninger fra blomstringens slutning og en snes dage frem er nødvendige. Man kan bruge DDT (Kaput-D), lindan (FDB Lindan), blyarsenat eller paration (FDB Paration-35). Mod svampesygdomme er captan (Orthocid-50 eller CS-20 (Orthocid-20) eller tiuram (FDB Tiuram-80) på denne årstid det bedste. Til pærer er Ziram dog til enkelte sorter at foretrække. I alle tilfælde gælder det at vælge et middel, der er tilstrækkelig virksom mod skadevolderen, men samtidig skånsom overfor frugt og blade.

KØKKENHAVEN. Jordbærerne har et forholdsvis svagt rodnet og kommer let til at mangle vand, men der skal meget vand til, hvis det rigtigt skal hjælpe, og et lille drys ammoniak inden vandingen hjælper godt på bærstørrelsen. Hvis der er kælet lidt for de tidlige kartofler, er de nu tjenlige til optagning, og så kan det nås at få en afgrøde mere af jorden. Salat, spinat, rødbeder og gulerødder er noget af det, der passer her, hvis man ikke foretrækker at vente lidt og bruge stykket til nyplantning af jordbær. Af gulerødder til sildig udsæd må bruges en tidlig sort, en med kort udviklingstid, f. eks. FDB nr. 41 Nantes, Toftø P 47.

BLOMSTERHAVEN. Nu blomstrer snart alle roserne. En af de første er vildrosen - Rosa Hugonis. Den er en af de allerkønneste buske med de enkelte gule blomster i store kaskader. Den egner sig godt som fritstående eller op mod en rødstensmur. I det hele taget er det altfor almindeligt at plante røde roser op ad rødstenshuse. Det skærer i øjet på den, der har lidt sans for farver. Iøvrigt skal der, hvis det er tørt, vandes, og roserne skal pudres og sprøjtes, hveranden gang med svovl og hveranden gang med kobbermidler. Græsplænen skal klippes, men ellers gælder det, at haven ikke blot er til at slide i, men først og fremmest til at slide på, og hvor der er børn, bliver det vel især deres opgave at sørge for det sidste.

Vi opfører en mere permanent mur

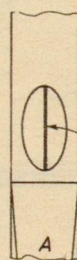
VI HAR tidligere omtalt, hvordan man støbte soklen, og hvordan man kunne bygge et hus af træ. Men der er også sten. Der findes en del forskellige typer af hulblokken til vælgelse imellem. Her vises hvordan man på en let og hurtig måde kan arbejde med Durisol-hulblokke, og navnlig for en selvbygger må det være en fornøjelse at arbejde med denne blok. Inden man fanger an, er det godt at kende blokkens mål. Durisol-blokkene er 50 cm lange, 25 cm høje og leveres 15 eller 20 cm brede. Der medgår således 8 blokke til 1 m² mur. Soklen, hvorpå blokkene sættes op, skal måle 20 cm. Har man kælder under huset, bør soklen dog måle 30 cm i bredden. Durisol er iøvrigt meget fint isolerende.

PUDSNING AF MUR

Først kastes muren ud i ren cementmørtel (1 del cement til 3 dele sand). Når dette lag er omtrent hærdnet, kastes det endelige pudslag på. Dette lag består af en blandingsmørtel (1 del cementmørtel + 2-3 dele murmørtel). Efter at pudsen er hærdet, kan man give muren en farve, eller man kan nøjes med at hvidte.

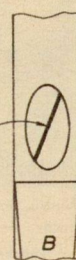
HAMMERHOVEDET SKAL SIDDE FAST

Det er almindelig kendt, at et hammerhoved skal kiles fast, og hertil anvendes næsten altid en stål-kile, der drives i som vist på tegning A. Metoden vil dog aldrig give det helt gode resultat, før eller senere vil hammerhovedet begynde at rokke, for til sidst at gå helt løs. Bruges den ved B viste metode,

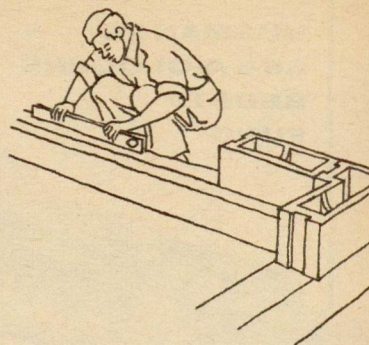

Kile

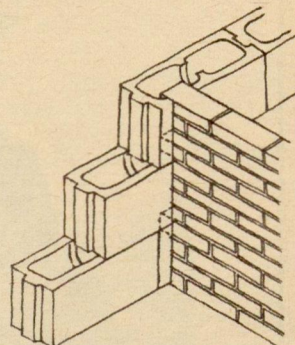
hvor kilen er anbragt på skrå (ca. 60°), sker dette ikke. Hammerhovedet vil sidde urokkelig fast. I stedet for den ortodokse stål-kile kan med fordel anvendes en tynd fyrretræskile, som bedre end stål-kilen vil kunne „arbejde“ sammen med skaftets træ.

Kile

1. Det er vigtigt, at soklen er absolut vandret, da blokkene ikke mures, men stilles „tørre“ op, ligesom dengang man legede med byggeklodser. Isoleringsskive, der kan købes i alm. sokkelbredder, lægges på. Når muren er færdig, nogle skifter op, og udfyldningsbetonen hærdnet, bøjes pappen på den indvendige side og sømmes på muren. Hjørnerne af blokken anbringes på pappen, så den rager ca. 1 cm ud over soklens kant. Man får derved en „vandnæse“ for at dryp fra væg.

6. Til bærende skillevægge anvendes ofte 1/2 stens mur af mursten. Man opbygger et fint forbandt ved, at hver 4. skifte føres ind i hulblokken. Durisol er let at bearbejde med økse eller sav. Bemærk på tegningen, at det halvmidterste skillerum i blokken mangler. Udfyldningsbetonen danner derfor en netværk, som giver god stivhed i konstruktionen.

Sæt navn på
børnenes
ferietøj på
5 minutter

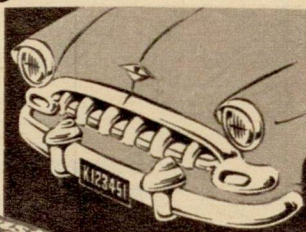

I tube eller
flaske.

Rækker
langt.

BRUGSEN
har den

Ta'
Rust-a'

fjerner al rust
fra bilens
forchromede dele.
Beskytter mod
nye rustdannelse.
Pris kr. 7,50.

Fås i brugsen.

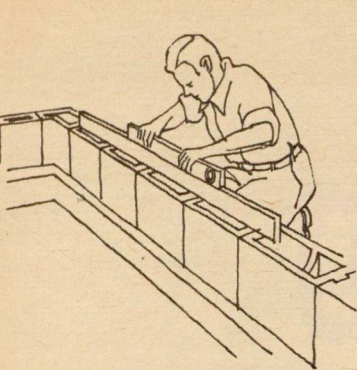
M. BRO KEM. TEKN. FABRIK . KBHVN. F.

- på sejlturen...

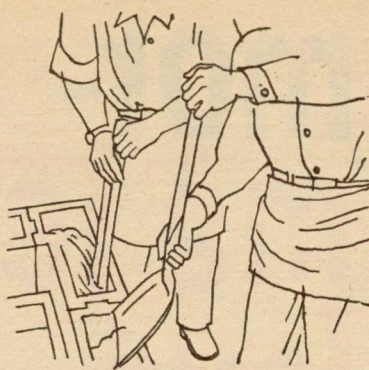

nu også i
trekant-pakning

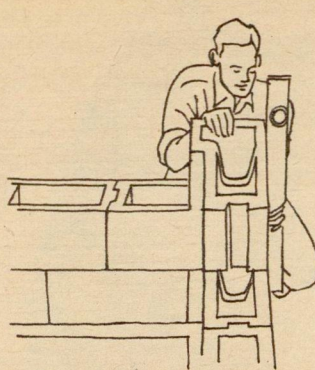
**Ta'BUKO
til bords...**

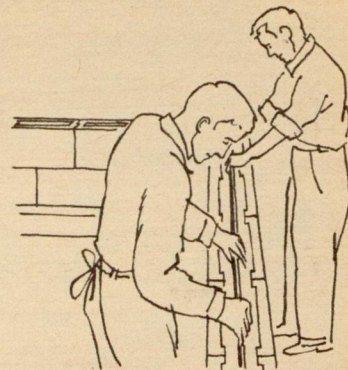
2. Første skifte er sat op. Med vater-passet på et bræt med lige, parallelle kanter kontrolleres omhyggeligt, at skiftet står vandret. Er soklen – trods alt – kommet ud af vater, kan første skifte stilles op i lidt beton og rettes ind efter snor. Det betaler sig at ofre den nødvendige tid på at sætte første skifte meget nøjagtigt, så går det langt hurtigere med opførelsen af muren, end hvis man kludrer med fundamentet. Blokkene stilles som allerede nævnt tørt op – uden fugemørtel.

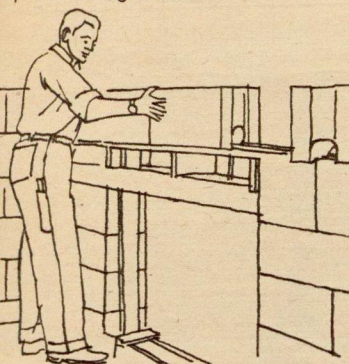
3. Første skifte udstøbes. Udstøbningen foregår med beton i blandingsforholdet 1:3:5 (1 del cement-3 dele sand-5 dele ral). Betonen skal være sejg. Er den for tynd, så den flyder ud mellem blokkene, svækkes isoleringen. Til en 20 cm blokmur medgår ca. 100 l beton pr. m², svarende til ca. ½ pose cement. Anvendes den 15 cm brede blok, kan man stille ca. 29 m² op med forbrug af 1 m³ beton. Betonen fyldes halvt op i blokkene og stemples med en læggestump (rund den lidt af, så den får et behageligt håndtag).

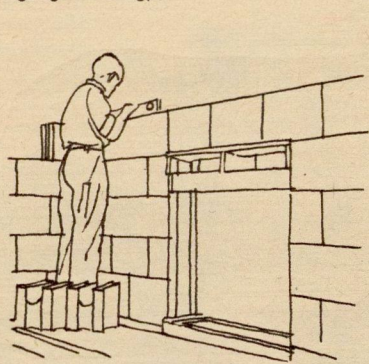
4. Når man er færdig med første skifte, går man videre med op sætningen under flittig brug af vaterpas og lodstok, især kontrolleres det, at hjørnerne er i lod. Kun hvis hjørnerne er sat rigtigt, kan man bruge snoren til at sætte muren nøjagtig op efter. Betonen fyldes i skifte for skifte og kun halvt op i hvert skifte, så støbeskellet kommer til at ligge midt i blokkene. Læg mærke til, at blokkene går halvt ind over hinanden; på den måde opnår man et udmærket forbandt.

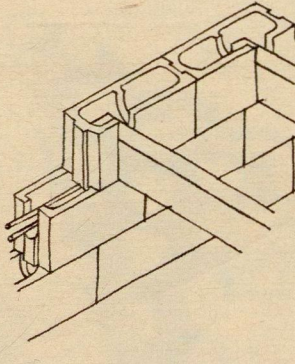
5. I skiftet under vinduerne bruges dragerblokke, hvori bør lægges 8 mm rundjern. I dragerblokkene er endevæggene fjernet halvt ned, således at der fremkommer en gennemgående kanal. Jernet lægges ca. 1 bloklængde ud til begge sider fra åbningen. Formålet hermed er at modvirke de skrå revner ud fra nederste vindueshjørne, som kan fremkomme i al murværk. Her kan man altså undgå den. Nu, da man får åbninger i muren, skal man bruge halve blokke til de lodrette false i pillerne ved døre- og vinduesåbninger.

7. Over vinduer og døre anvendes ligeledes dragerblokke, hvori nedlægges 2 stk. rundjern. Blokkene stilles op på en forskalling som vist på tegningen. Forskallingen skal være stiv, så man undgår nedbøjning over åbningerne. Husk at løfte jernet 2 cm fra underkanten. Også her skal jernet rage ca. 1 bloklængde ud i muren.

8. Nu er vi i rejsehøjde. Bemærk, at vinduesåbningen passer med hele og halve blokke. Det er lettest at indrette huset, så målene passer med hele eller halve blokke i åbninger og piller, derved undgår man en del skærearbejde på byggepladsen.

9. Tegningen viser armering for rem ved murværkets afslutning foroven. Bjælkeenderne, der lægges ind over betonremmen, bør imprægneres. I gavle tilskræres blokkene med sav efter taghældningen. Man undgår spild af materialer ved at bruge den del af blokkene, der skæres fra i den ene side af gavlen, i den anden side.

Hjælpen mod
jordslåede vægge:

M-20

Bruges direkte i hvidtekalken eller
fortyndet med vand

Afprøvet på

Statens forsøgsmejeri, Hillerød, 1956/57

Teknologisk Institut, 1957

*M-20 holder rent, hvor der
ikke dagligt kan gøres rent!*

Bevar
træværket mod
ødelæggelse

HYLOSAN

beskytter træet mod råd, svamp samt
skadedyrsangreb, og HYLOSAN-impræg-
nering mangedobler træets levetid.
HYLOSAN er meget let at anvende og
fås: grøn, lysebrun og farveløs.

TAXOLEUM

har de samme imprægnerende egenska-
ber og fås i 2 smukke brune farver:
mellembrown og mørkebrun.

Det betaler sig at imprægnerer både nyt og gam-
melt træ.

Forlang HYLOSAN og TAXOLEUM i

BRUGSEN

Indr. varemærke

Lysbro

RIVER

BEDST KENDT

KENDT SOM DE BEDSTE

LYSBRO FABRIKER · SILKEBORG

mor-
må jeg
lave
maden...

**Brugsens
lækre,
sukkerristede
Corn Flakes,**

tilsat maltekstrakt
er knasende sprøde -
og smager dejligt til
kærnemælkskoldskål,
ymer, tykmælk
og frugtsuppe.
- i praktiske,
lufttætte 1/4 eller
1/2 kg plasticposer,

majs

**CORN
FLAKES**

netto
500 gr.